

#1-2

(97-98) / 2019

На першій сторінці обкладинки:
польовий вишкіл курсантів-випускників
факультету бойового застосування військ
Фото підполковника Антона МИРОНОВИЧА

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

ЖУРНАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

ЗМІСТ

10	Від навчань на полігоні – до інтеграційної програми		28	Навчаються перемагати ворога
14	“Лікарі не вірили в те, що я ходитиму, як здорова людина”		30	Так формуються спільні погляди та єдині стандарти
16	“Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків...”		34	“Це зброя, яка ніколи непомітна, однак завжди з тобою”
20	Афганістан 80-х... Пам'ятатимемо!			
26	Недописаний репортаж			

Честь. Україна. Відвага.

Aut vincere, aut mori.

Scientia vinces.

Docendo discimus

Редактор
Ігор МАХНО

Редакційна
колегія:
Павло ТКАЧУК,
Артур ЛУНЬКОВ,
Ігор
МОСЕЙЧЕНКО

Літературний
редактор
Наталія
ІЩУК

Дизайн та
верстка:
Ірина
ШАПОВАЛОВА

Думка редакції
не завжди
збігається з
думкою авторів.
Відповідальність
за достовірність
інформації несуть
автори.

Редакція залишає
за собою право
використовувати,
редагувати та
скорочувати
матеріали.
Листи, рукописи,
фотоматеріали не
рецензуються і не
повертаються.

При використанні
матеріалів
посилання
на журнал
обов'язкове.

Журнал
зареєстровано в
Міністерстві
юстиції України.
Свідоцтво
про державну
реєстрацію:
серія
КВ № 17548-
6398Р
від
17.03.2011 року

Віддруковано
у друкарні
Національної
академії
сухопутних
військ
ім.Гетьмана
Петра
Сагайдачного

Обсяг –
10 друк. арк.
Замовлення
№18
від
26.02.2019р.
Наклад –
500 прим.

Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв
Майдану, 32

E-mail:
[oficerukraini@
gmail.com](mailto:oficerukraini@gmail.com)
Інтернет:
[http://www.asv.
gov.ua](http://www.asv.gov.ua)

**Президент України – Верховний
Головнокомандувач Збройних Сил України
Петро ПОРОШЕНКО:**

«Томос для нас – це фактично ще один акт проголошення Незалежності України. Він довершить утвердження самостійності Української держави, укріпить релігійну свободу, міжконфесійний мир. І він посилить права і свободи громадян, особливо тих, які перебували поза спілкуванням із Вселенським православ'ям, і яких несправедливо таврували неканонічністю»

**Доктор філософських наук, професор
Інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України
Олександр САГАН:**

**«БАГАТО УКРАЇНЦІВ,
ПЕРЕДУСІМ ВІРУЮЧИХ,
ФАКТИЧНО ПЕРЕБУВАЮТЬ
У ПОЛОНІ МОСКОВСЬКИХ
МІФІВ, ЩО ЧАСТКОВО
ЧИ ПОВНІСТЮ
ВИКРИВЛЮЮТЬ ІСТОРІЮ
ПРАВОСЛАВ'Я В УКРАЇНІ
І СВІТІ, ПЕРЕКРУЧУЮТЬ І
НЕПРАВДИВО ПОДАЮТЬ
ЦЕРКОВНІ КАНОНИ,
ПРАВИЛА І ТРАДИЦІЇ»**

– Чи можна стверджувати, що тема українського православ'я, особливості якого Ви одним із перших в Україні досліджували, «лежала на поверхні», але її обходили з огляду на можливу суспільну «вибухонебезпечну» ситуацію?

– За радянських часів дослідження подібних тем було «межовим», адже йшлося про якісь особливості духовного життя в Україні. А це вже майже «махровий» (був такий термін) націоналізм. Одна «необережна» публікація – і можна було удостоїтися статусу «буржуазного націоналіста» та закінчити кар'єру науковця. Проте, я вступив до аспірантури у 1990 році, коли радянська політична «репресивна машина» вже давала сuttе-ві збої.

...Мене цікавив аспект нашої духовної спадщини, зокрема – що московське православ'я знищило, з'явившись в Україні? Чи були якісь особливості розвитку православ'я в Україні не лише в обрядовій сфері, але й у віровченні? Висновки приголомшили не лише мене – більшість православних кліриків, з якими я спілкувався, уявлення не мали про ту колосальну духовну спадщину, яку ми втратили після 1686 року! Моя монографія з цієї теми («Національні прояви православ'я: український аспект») мала два додруки накладу і, попри те, що минуло вже 25 років від часу її написання, донині залишається актуальною у всіх своїх аспектах... Зараз, з огляду на конституювання в Україні помісної православної церкви, цією темою (особливість духовного життя українців у домосковський період) знову цікавляться, на неї зростає запит...

Але бездержавність, а головне – розірваність між кількома іноземними державами протягом століть стояла на перешкоді єдності українського народу як у суспільно-політичній, так і в релігійній площині. А входження Київської митрополії до юрисдикції Московської патріархії (з 1686 року) на три сторіччя фактично зупинило навіть теоретичні розмірковування на цю тему. Винятком є лише короткі періоди Першої та Другої світових війн, коли українці намагалися реалізувати ідею помісності своєї православної церкви на теренах України.

Цікаво, що чи не найпершими ідею організації в Україні своєї помісної православної церкви (отримання автокефального статусу та відновлення давніх українських православних звичаїв) офіційно задекларували делегати Першого

Принцип «незалежній державі – незалежна (автокефальна/помісна) церква» – норма православної традиції, яку ще в XI ст. в Україні обґрунтував митрополит Іларіон I Київський (990–1088 рр.) – перший київський митрополит місцевого походження. У 1051 році його обрав собор українських архиєреїв, а згодом цей вибір затвердив Константинопольський патріарх.

Всеукраїнського військового з'їзду, який відбувся у травні 1917 року у Києві. Військові на практиці відчули актуальність цієї проблеми. Адже тодішня Російська православна церква на українських теренах була знаряддям русифікації населення, а її священники отримували істотні доплати «за русифікацію краю» (на жаль, такою вона залишається здебільшого й досі – у діяльності тієї частини Московського патріархату, яка перебуває в Україні із назвою УПЦ МП).

Заклик українців-військовиків почули – у другій половині 1917 року в Києві було створено Всеукраїнську церковну раду, яка складалася із духовенства та мирян. Ця рада скликала у січні 1918 року Всеукраїнський церковний собор, головним рішенням якого було створення незалежної від Московського патріархату Української православної церкви. Проте, наступ більшовиків і захоплення ними Києва зупинив роботу собору з утвердження автокефалії.

Новий організаційний стимул ідея помісності православної церкви в Україні дістала за гетьманату Павла Скоропадського. Але всі зусилля Всеукраїнської православної церковної ради та гетьманського уряду в утвердженні автокефалії Української ПЦ фактично зупинили єпископи-росіяни, яких царський уряд завжди добирав дуже ретельно і, як правило, не з українців. Досить сказати, що з 1799 року (після смерті митрополита Ієрофея Малицького) і до 1966 року (до призначення митрополита Філарета /Денисенка/) – на Київській кафедрі (167 років!) не було жодного

етнічного українця... Замість автокефалії православні єпископи в Україні погодились і отримали у 1918 році, за рішенням Московського помісного собору, автономію, яку реалізували лише за часів кількарічної окупації українських теренів німецькими військами під час Другої світової війни. До речі, цю автономію ніколи не скасовували, а тому нинішній статус УПЦ МП як «самостійної церкви з правами широкої автономії» (без внесення у диптих) є штучний і надуманий.

На жаль, українці, передусім політичне керівництво, на початку ХХ ст. так і не змогли по-справжньому оцінити роль духовного чинника в утвердженні політичної самостійності, як це зробили інші народи, наприклад грузини. Проголошення автокефалії 1 січня 1919 року державним декретом за часів Директорії не мало успіху, оскільки дуже скоро в Україні було встановлено радянську владу. Радянські репресивні органи бачили (і не безпідставно) в автокефальній ідеї вагомую загрозу існуванню більшовицького радянського режиму. Тому автокефальний рух початку ХХ ст. було швидко знищено – клір репресовано, а храми зачинено із застосуванням сили.

...Нинішнє становлення ідеї помісності православ'я пов'язано уже із відновленням незалежності країни. Вважаю, що свого часу наші законодавці припустилися помилки, коли проголосили, а не відновили незалежність України, яку було проголошено ще в січні 1918 року. І от нині склалася парадоксальна ситуація – країна святкує 27-річчя незалежності і 100-річчя

багатьох своїх державних органів (міністерств та установ) й Національної академії наук України...

– **Вважаю, надзвичайно актуальною і пізнавальною брошуру за Вашим авторством «Єдина помісна православна церква в Україні: суспільний запит та необхідність конституювання», де Ви аналізуєте проблеми щодо створення єдиної Української помісної православної церкви. Було б корисно, щоб таке видання було у кожному навчально-освітньому українському закладі, кожній школі, де наша молодь здобуває освіту. Чи не так?**

– Так, погоджуюся – потреба у такій літературі колосальна. Адже Московська патріархія заповнила Україну своїми міфами і відверто брехливою проімперською літературою. Ідея помісності православ'я в Україні подається, як проект чи то Л. Кравчука, чи то В. Юценка, подається як суто політичний проект. Це все треба спростовувати і надавати об'єктивну інформацію. Моя брошура покликана відповісти на більшість питань, пов'язаних із помісністю – що це? яка історія цього питання? чому це важливо для України? як це працює в інших православних церквах?..

Два роки тому ми з однодумцями відновили діяльність Київського Богоявленського ставропігійного братства (було створене ще 1615 року і ніколи не ліквідувалося). Нині Братство активно займається поширенням брошур (ми обрали такий формат для зручності читача, передусім сільського) про об'єктивну історію православ'я в Україні. Зокрема, згадана вами брошура витримала кілька перевидань і нині поширено понад 15 тисяч її примірників. Текст брошури сформовано на основі тих питань, які мені найчастіше ставили на моїх лекціях щодо буття православ'я в Україні та перспектив визнання нашого православ'я. Ці лекції я вже багато років читаю у всіх областях країни. До речі, навіть у прифронтовому Краматорську нещодавно ця тема викликала значний ажіотаж, що свідчить про зростання інтересу до помісності навіть у регіонах тотального домінування Московського патріархату.

– **Ви наводите витяг з «Основ соціальної концепції» Московського патріархату, де визначаються завдання у справі патріотичного виховання вірних і застерігаєте,**

що УПЦ МП намагається (зрозуміло, з якою метою і на чію користь) контролювати українські силові структури. Погоджуючись з Вашими застереженнями, хочу навести свій приклад: відразу після розвалу Радянської армії чимало звільнених офіцерів на території Росії стали настоятелями церковних православних парафій чи проповідниками протестантських церков. На Ваш погляд, що це таке?

– Щодо соціальної концепції, прийнятої УПЦ МП, – для багатьох священників, які відвідують мої лекції, це стає відкриттям. Вони не знають своїх програмних документів, які спонукають їх «захистити Вітчизну від ворога, працювати на благо Вітчизни, піклуватися про упорядкування народного життя». А ще – «зберігати й розвивати національну культуру, народну самосвідомість». І йдеться не про якусь уявну Батьківщину, а про конкретну країну, в якій цей клірик служить – тобто про Україну.

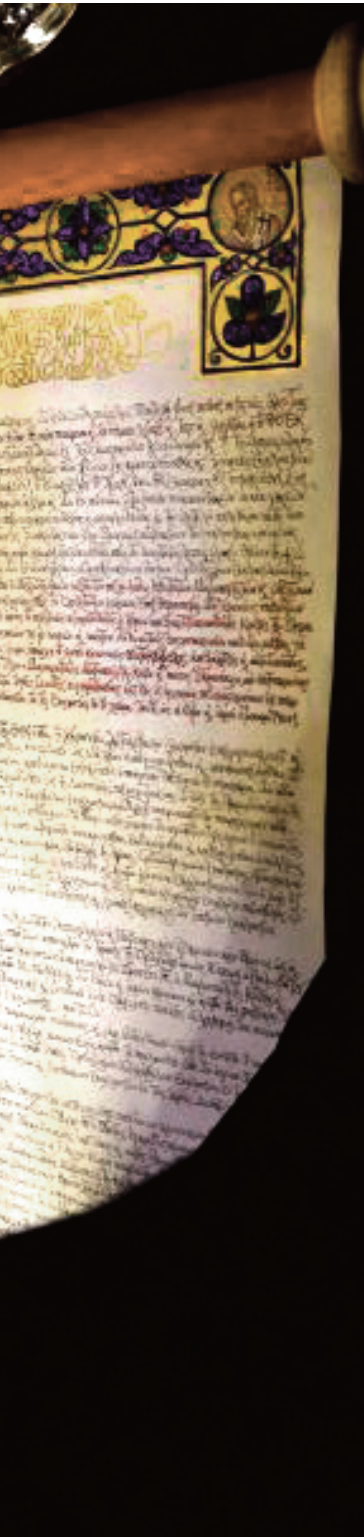
...Окремі ієрархи УПЦ МП досі, в умовах війни, отримують у Москві ордени, які вручають лише «за особливі заслуги перед Росією». Тобто наразі є серйозна проблема – чи зможе український єпископ чи священник, ієрархічно підпорядкований патріархові, який декларує і проповідями, і своєю діяльністю російську національну ідею, російський патріотизм та ідеологію «руського мира», прищеплювати своїм парафіянам український патріотизм, любов до України, як це написано у соціальній доктрині УПЦ МП?

Не слід забувати, що Московська патріархія тісно пов'язана з державними структурами Російської Федерації та політичними організаціями націоналістичного спрямування, зокрема з Російським народним собором, низкою т. зв. «чорносотенських» організацій, рухами на кшталт «Сорок Сороков» тощо. Московська патріархія підписала угоди з усіма міністерствами й відомствами Росії, що мають військовий контингент чи воєнізовані структури. Зокрема, в угоді із міністерством оборони Росії передбачається розвиток взаємовідносин у сфері «духовно-моральної просвіти воїнів, патріотичного виховання» тощо.

Щодо офіцерів запасу (а офіцер за радянських часів не міг бути віруючою людиною), які раптом стали душпастирями. До речі, в Україні навіть

серед єпископів є колишні офіцери. Можу припустити, що певна частина військових дійсно переосмислила своє буття і щиро повірила в Бога. Але, на жаль, є багато прикладів і того, що церковна діяльність є продовженням служби. У деяких силових структурах Росії люблять говорити, що серед них «колишніх» не буває...

– На продовження порушеної теми ще одне спостереження: останніми роками в Україні активно розбудовуються православні церкви. Це можна побачити не лише у нашій столиці. Але впадає в око їх площа, розмір господарських приміщень, де можна розмістити кілька моторизованих рот з технікою. Чи не це мається на увазі, коли лунають заклики деяких політиків про збройний захист церков УПЦ МП? Чи є застереження про збройне протистояння у нашому суспільстві після надання томосу?

– Так, УПЦ МП активно працює над розбудовою своїх інституцій, особливо монастирів, за високими стінами яких, як ви вірно зауважили, можна розміщувати багато чого. Генерал-майор І. Гордійчук, Герой України, неодноразово зауважував у своїх інтерв'ю про бойовиків, які переховувалися у печерах Святогірської лаври. У Запорізькій єпархії УПЦ МП мало не відкрито формуються т. зв. «загони самооборони». Про «подвиги» окремих кліриків у служінні «русскому миру» можна писати цілі дослідження. Чи будуть клірики УПЦ МП розігрувати силові сценарії для протистояння конституюванню помісної православної церкви? Думаю, що так. Принаймні намагатимуться. Друга особа у Московській патріархії митрополит Іларіон Алфеев навіть зазначив про можливість кровопролиття у захисті інтересів Московської патріархії в Україні. Чи зможуть вони дійти до цієї межі – це вже буде залежати від самих вірян, активістів та українських державних органів, які покликані упереджувати й нейтралізувати такі спроби.

– Чинники, які розділяють православну церкву в Україні, настільки непорушні, що компроміс між її гілками неможливий? Якщо так, то що в основі цієї «принциповості»?

– Нині православ'я в Україні розділяє швидше 300-річна історія перебування українських православних віруючих у юрисдикції Московської патріархії, аніж якісь канони чи церковні традиції. Багато українців, передусім віруючих, є фактично у полоні московських міфів, які частково чи повністю викривлюють історію православ'я в Україні та світі, перекручують і неправдиво подають церковні канони, правила і традиції. Деякі наші віруючі переконані, що «українською мовою Бог не чує молитов», чи що «спасіння можливе лише у єдності із Московією». Тому,

в основі цієї «принциповості» тримання за Москву є хибним. А відтак, ми повинні всіляко підтримувати зусилля Константинопольського патріархату у намаганні вирвати нас із цього «зачарованого» кола брехні. Без цього подальший розвиток православ'я – і як віросповідного напрямку, і як найбільшої інституції в Україні – неможливий. Без таких змін православ'я стане однією із найбільш динамічно «зникаючих» конфесій.

– Зараз православні церкви сусідніх з нами країн Заходу (маю на увазі Польщу, Болгарію, Молдову, Угорщину) займають позицію щодо томосу для УПЦ досить однозначну, яка відповідає інтересам РПЦ. Чим це пояснюється – бугенною звичкою, виробленою протягом багатьох минулих років, чи політикою їхніх держав, яким кортить потішити свої комплекси?

– Питання складне, і для кожної країни відповідь матиме свою специфіку. Релігія протягом всієї історії наших сусідських відносин часто була інструментом політичного впливу і навіть денационалізації. Тому, як це часто буває між сусідами, історія наших взаємин, в т. ч. й у міжконфесійній сфері, не завжди однозначна. Проте, я би не прив'язував позицію цих держав до інтересів Російської ПЦ. В Угорщині, наприклад, існують єпархії Сербської та Румунської ПЦ, а також єпархія, що належить до Константинопольського патріархату. Але православних загалом тут так мало, що навряд чи вони впливають на політичну позицію керівництва країни. Угорщина більше переймається проблемами своєї етнічної меншини, аніж особливостями православних взаємовідносин.

Щодо Польщі, Болгарії та Молдови – тут ситуація теж не така однозначна. Молдавська ПЦ є частиною Московської патріархії, що розміщена на території Молдови (подібно до того, як це є у Білорусі чи в Україні). Православні церкви Польщі та Болгарії є автокефальними, проте, тут погоджусь із вами, мають «звичку» орієнтування на Московську патріархію. Ці «звички» часто мають фінансову (як я вже казав щодо скандалів у Болгарії) чи «кадрову» основу.

Однак, я вважаю, що ситуація не є такою критичною для нашої помісної ПЦ. У перспективі відносини (взаємне визнання – евхаристійне єднання) буде налагоджено з усіма церквами, окрім, і це дуже передбачувано, Московської патріархії. Але для цього ми повинні виробити єдину позицію, передусім всередині країни. Йдеться про зняття протистояння між православними церквами та їх об'єднання під керівництвом визнаного у православному світі предстоятеля.

– Дякую Вам за відповіді на мої запитання.

**Міністр оборони України
Степан ПОЛТОРАК:
«Як лідер військових
реформ та створення
нової армії,
Президент України
приймає своєчасні рішення,
від яких залежить служба
та життя кожного
військовослужбовця»**

Відвідини Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного вищим керівництвом держави, оборонного відомства з початком анексії Криму та збройного протистояння на Донбасі стали традиційними. І не лише тому, що виш здійснює підготовку кваліфікованих офіцерських кадрів для найчисельнішого виду Збройних Сил України. За активної діяльності своїх структурних підрозділів – Міжнародного центру миротворчості та безпеки, 184-го Навчального центру – Академія активно долучилася і ось уже п'ятий рік поспіль провадить польовий вишкіл військових частин та підрозділів, які перебувають на Яворівщину із зони проведення ООС, мобілізованих військовослужбовців, перепідготовку офіцерських кадрів різних ланок.

Ігор МАХНО

Прискіплива увага з боку Держави пояснюється ще й тим, що названі Центри, попри планомірне нарощування своєї навчально-матеріальної бази, яка за оцінкою закордонних партнерів вже нині відповідає світовим стандартам, стають все потужнішими з огляду на соціальну складову цього важливого аспекту. Особливо щодо забезпечення військовослужбовцям сучасних умов для проживання та відпочинку.

Не випадково з початком нового року Міжнародний центр миротворчості та безпеки і 184-ий Навчальний центр відвідав Міністр оборони України Степан Полторак. Він особисто привітав військовослужбовців служби за контрактом, які стали новосельцями гуртожитків покращеного типу у Старицькому гарнізоні.

Очільник оборонного відомства, як і самі винуватці події, не приховували свого задоволення від вражаючих будівель і охайних помешкань. Він зазначив, що це свідчить про те, що програма Президента України щодо надання житла військовослужбовцям, активно впроваджується у життя. Відтак, нині в державі зводяться 184 гуртожитки, які забезпечать військовикам і відпочинок, і якісну підготовку до служби.

Чи не першими турботу держави відчули 500 захисників Вітчизни, які проходять службу у Старицькому гарнізоні на Львівщині. Вже 2019 року новосельцями тут стають ще близько тисячі осіб. При цьому два

будинки будуть зведені для одружених військовослужбовців. Міністр оборони України під час спілкування з представниками ЗМІ наголосив, що це забезпечить можливість начальнику Академії генерал-лейтенанту Павлу Ткачуку набирати професійних, вмотивованих спеціалістів, які готуватимуть підрозділи, що перебувають для набуття практичних навичок, позитивно позначиться на подальшому якісному виконанні бойових завдань у зоні збройного протистояння на Сході.

На переконання Степана Полторака, Львівська область є передовою у наданні допомоги військовим. І цим він завдячує голові Львівської обласної державної адміністрації Олегу Синютці. **«Інколи ми стикаємося з проблемою, коли будівельники не виконують свої зобов'язання перед армією, ми з ними судимося, на них накладаються штрафи за погану працю. А на Львівщині і начальник Національної академії сухопутних військ, і голова облдержадміністрації роблять все можливе, аби уникнути щонайменших непорозумінь з будівельниками, чітко розставляють пріоритети щодо якісного виконання президентської програми забезпечення житлом військовослужбовців, – підкреслив Міністр оборони України. – Це надзвичайно вдали проект, оптимістичний і дає усі підстави впевнено дивитися у майбутнє. Люди повинні і будуть жити комфортно! Хоча,**

«Сьогодні офіцери з повагою ставляться до своїх підлеглих, дбають про збереження солдатських життів під час виконання бойових завдань. Якраз ця взаємна довіра, комунікація між солдатом і командиром і сформувала справжнього воїна, патріота, вмотивованого і підготовленого до боротьби з ворогом»

«Я особисто пересвідчився, що тут справді комфортно живеться, що є можливість для відпочинку. Відгуки військовиків свідчать: ми на вірному шляху»

окремі процеси потрібно таки вікорегувати».

Після оглядин об'єктів навчально-матеріальної бази та інфраструктури 184-го Навчального центру, очільник оборонного відомства зазначив, що за підсумками року одним із головних здобутків Української армії є те, що солдат почав довіряти своєму командиру, а командир – навчився приймати виважені рішення, аби уберегти життя солдата. **«Сьогодні офіцери з повагою ставляться до своїх підлеглих, і дбають про збереження солдатських життів під час виконання бойових завдань. Якраз ця взаємна довіра, комунікація між солдатом і командиром і сформували справжнього воїна, патріота, вмотивованого і підготовленого до боротьби з ворогом»,** – наголосив Міністр оборони.

Для цього у війська надходить сучасні військова техніка та озброєння, які виготовляють вітчизняні підприємства. Головне також, щоб підготовка командирів усіх рівнів, інструкторів, спеціалістів й надалі була в пріоритеті діяльності оборонного відомства. Адже проблеми на фронті виникають ще й тому, що люди не завжди достатньо фахово підготовлені до виконання бойових завдань. Тому на вишколі фахівців не можна заощаджувати кошти, не потрібно рахувати копійки, а максимально залучати фінансовий ресурс, зрозуміло, враховуючи існуючі можливості. **«Минулого року Національна академія сухопутних військ отримала на розвиток ще більше 200 мільйонів гривень. Це не малі кошти, які дозволили осучаснити інфраструктуру військових містечок, посилити та створити нові об'єкти навчально-матеріальної бази. І збавляти темпи не можна. Цьому сприятимуть нові фінансові надходження,** – зазначив Міністр оборони, додавши, що йдеться не лише про Національну академію сухопутних військ, але й про військові навчальні заклади в Одесі та Харкові.

Степан Полторак прискіпливо оглянув також об'єкти, які були здані в експлуатацію наприкінці 2018 року: навчальний корпус, загальною площею майже 700 квадратних метрів, який побудовано за новітніми технологіями для одночасного комфортного навчання понад 400 осіб, а також спортивний залу з сучасним спортивним інвентарем та тренажерами. Він дав високу оцінку «містечку», де військовослужбовцями та підрозділами відпрацьовується навчальний елемент «бій у місті». **«Це один із найскладніших видів бою, і мені приємно, що під час облаштування цього навчального містця було до дрібниць продумано все, аби навчити і бійців, і командирів до мінімуму звести втрати людей, а бойове завдання виконати якісно і часно».**

Чи не найочікуванішою була для Міністра зустріч з мешканцями в одному із

новозведених гуртожитків. Він хотів особисто почути думки щодо побутових умов, емоції військовослужбовців, навіть поради і побажання стосовно планування та дизайну, облаштування, роботи систем, які забезпечують побут та затишок, що є надзвичайно важливим у процесі реалізації наступних проектів будівництва житла і військової інфраструктури загалом.

Військовослужбовці з радістю запрошували Міністра у свої помешкання, ділилися шонайменшими дрібницями: з яких регіонів прибули сюди, що планують на майбутнє, де мріють продовжити службу тощо. Усі в один голос стверджували: гуртожитки не йдуть у жодне порівняння з колишніми казармами чи наметовими містечками. **«Тепер я знаю, що і як потрібно змінити чи покращити, аби наші військовослужбовці не мали жодних побутових проблем,** – наголосив Степан Полторак, оцінюючи новобудови з прагматичної точки зору. – **Я особисто пересвідчився, що тут справді комфортно живеться, що є можливість для відпочинку. Відгуки військовиків свідчать: ми на вірному шляху і такі проекти вдосконалюватимемо, адже в центрі уваги оборонного відомства й надалі завжди перебуватиме воїн!»**

Він також розповів, що з нового року відбулося значне підвищення грошового утримання. Мінімальне становитиме трохи більше 10 тисяч гривень. А ось учасники ООС отримуватимуть більше 20 тисяч гривень, в залежності від строку служби і посади. Триватиме не тільки будівництво навчально-матеріальної бази військових організацій, але й створення належних умов для проживання, відпочинку і підготовки до служби військовослужбовців. Цей процес вирішуватиметься комплексно: містечка зводитимуть з такою інфраструктурою, щоб була можливість сім'ям захисників відвідувати кінотеатр, кафе, забезпечити дітей розвагами тощо. Такі проекти вже є, і над їхнім впровадженням працюють відповідні органи.

На завершення поїздки, спілкуючись з представниками засобів масової інформації, Міністр підсумував, що пріоритети, визначені для війська на 2019 рік, Президент України тримає на особистому контролі.

Кафедру тактики факультету бойового застосування військ неодноразово визнавали кращою. Цей підрозділ Академії є випусковим, і викладають тут курсантам навчальні дисципліни – тактику, управління діями механізованих і танкових підрозділів, організацію військового зв'язку та історію війн і воєнного мистецтва. Вже рік, як кафедру очолив один з кращих науково-педагогічних працівників вишу полковник Володимир Ожаревський. Він – випускник Київського інституту Сухопутних військ, має чималий досвід військової служби та викладацької діяльності.

ВІД НАВЧАНЬ НА ПОЛІГОНІ – ДО ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Донедавна офіцер очолював кафедру тактико-спеціальних дисциплін факультету бойового застосування військ нашої ж Академії, а до цього у військах командував розвідувальними взводами, ротами, був начальником розвідки Ізяславської окремої механізованої бригади. Закінчив факультет підготовки фахівців оперативного тактичного рівня Національного університету оборони України.

Рік у посаді начальника кафедри не є тривалим терміном часу, але офіцер погодився відповісти на запитання, передусім з урахуванням змін, внесених у навчальний процес у зв'язку з «гібридною» війною на Сході, стандартами НАТО, які спрямовані на підвищення якості підготовки майбутніх офіцерів.

– Володимире Анатолійовичу, не є таємницею, що успіх кафедри напряму залежить від науково-педагогічних працівників. Хто нині у Вашому підпорядкуванні? Який у них досвід служби у військах і кого вважаєте кращим методистом?

– Сьогодні на кафедрі 67 викладачів. Це

при тому, що не всі штатні посади заповнені. Іншими словами, маємо певний некомплект. А серед кращих методистів – професор кафедри тактики, кандидат технічних наук, доцент, член-кореспондент Академії наук з прикладної радіоелектроніки полковник Олександр Лаврут, який є автором і співавтором 134 наукових праць, заступник начальника кафедри тактики підполковник Роман Слободянюк – провідний спеціаліст у галузі програм імітаційного моделювання. Поряд з ними – старші викладачі кафедри тактики, працівники Збройних Сил України Євген Вірко, Володимир Шишков, Михайло Годій, доктор історичних наук, доцент підполковник Олесь Куцька. Та хіба усіх перелічиш... Вони мають величезний практичний досвід, майстерно та творчо викладають «свої» дисципліни, постійно у пошуку нових підходів щодо навчання курсантів.

– Дійсно, колектив достатньо чисельний. А які основні напрями діяльності Вашої кафедри?

– Серед основних завдань, безумовно, вважається постійна системна робота щодо

DELTA SYSTEM

COP system developed by C4ISR Centre of
Armed Forces of Ukraine

Інтеграційна платформа «Дельта» призначена для створення єдиного геоінформаційного та інформаційно-аналітичного середовища органів військового управління

підвищення якості навчального процесу, контроль за перебігом занять курсантів усіх спеціалізацій, проведення бойових стрільб взводів із курсантами третіх і четвертих курсів спеціалізацій «Управління діями механізованих підрозділів», «Управління діями танкових підрозділів», проведення бойових стрільб відділень із курсантами других курсів.

Слід додати, що це також і перепідготовка та підвищення кваліфікації офіцерського складу та осіб рядового та сержантського складу з вищою освітою, начальників штабів і посадових осіб штабів механізованих, танкових і гірськолижних підрозділів Сухопутних військ.

Крім цього, організовано та проведено змагання на кращий механізований взвод Сухопутних військ і демонстраційно-показове ротне тактичне навчання з бойовою стрільбою та показом новітніх форм та способів застосування підрозділів і озброєння Сухопутних військ, за що було оголошено подяку від представниками командування Сухопутних військ ЗС України.

Активно беремо участь у роботі і з нашими зарубіжними партнерами. Наприклад, минулоріч на кафедрі відбулося відкриття навчальної аудиторії з вивчення інтеграційної платформи «Дельта», сплановано заходи щодо організації співпраці з представниками механізованих і танкових підрозділів, зв'язківцями Збройних Сил Канади. Приміром, вони вже відвідували навчальні заняття, які проводять наші науково-педагогічні працівники, і високо оцінили їхній методичний рівень.

Окремо згадаю і про науково-технічну діяльність нашої кафедри. Наприклад, у жовтні минулоріч розробки інноваційного навчально-тренувального комплексу «Експлуатація сучасних цифрових засобів зв'язку Motorola», який розгорнуто на базі Національної академії, були представлені на X міжнародній виставці «Інноватика в сучасній освіті». У її роботі взяли участь 550 учасників з 25 регіонів України та шести країн світу – Чехії, Болгарії, Словаччини, Польщі, США і Франції. У підсумку наша кафедра здобула диплом Гран-прі конкурсу, а Академія удостоїлась звання «Лідер інновацій у світі».

– Пане полковнику, минулого року за допомогою наших закордонних партнерів на кафедрі було представлено новостворену сучасну навчальну аудиторію з інтеграційною програмою «Дельта». Розкажіть, будь-ласка, про цей об'єкт більш детально.

– Її урочисте відкриття відбулося за присутності заступника командувача Сухопутних військ – начальника управління бойової підготовки генерал-лейтенанта Андрія Грищенка, начальника Академії генерал-лейтенанта Павла Ткачука та командира операції ЮНІФАЕР підполковника збройних сил Канади П'єра Леру.

Використання цього класу суттєво вплине на поглиблення знань наших вихованців. Інтеграційна платформа «Дельта» призначена для створення єдиного геоінформаційного та інформаційно-аналітичного середовища органів військового управління, військових

частин і підрозділів Збройних Сил України із розмежуванням прав доступу користувачів до цих ресурсів.

Метою створення ІП «Дельта» є забезпечення інформаційної взаємодії та сумісності між системами різного функціонального призначення, побудованими на різних програмно-апаратних

ними; доступ до єдиного інформаційного простору посадовими особами військових частин, підрозділів; забезпечення взаємодії з іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами України у рамках єдиного інформаційного простору.

Якщо розповідати простіше, усі давно знають про всесвітню мережу INTERNET, аналогічно, але не в такому об'ємі Збройні Сили мають свій канал зв'язку «Дніпро». До нього можна під'єднатись з будь-якого комп'ютера, планшета чи навіть мобільного телефону, безумовно, якщо є на це дозвіл. Програма «Дельта» адаптована до мережі «Дніпро», отже це наша, суто вітчизняна система. До речі, у зоні Операцій об'єднаних сил її вже використовують. Це дозволяє за допомогою системи он-лайн відобразити реальну бойову обстановку на мапі, вносити зміни та позначати їх у разі необхідності, щоби цю інформацію отримали інші.

Наприклад, у новоствореному класі облаштовано тридцять робочих місць для курсантів та інструктора. Саме тут вони опановують принципи роботи за інтеграційною системою «Дельта», у якій використовують графічну символіку, якою послуговуються в арміях країн НАТО, вивчають карти і бойові документи, організацію управління та взаємодію.

– Володимире Анатолійовичу, Ви очолили одну із провідних кафедр Національної академії сухопутних військ у лютому минулого року. Часу цілком достатньо, щоб її охарактеризувати загалом. Що можна сказати про людей, які вас оточують?

– Мені завжди щастило з підлеглими. Колектив сьогодні виконує свої завдання взірцево. Маємо неабиякі перемоги та здобутки: недаремно кафедру високо оцінює керівництво нашого військового закладу. І це, перш за все, завдяки зусиллям усього колективу. Ми маємо потужну матеріально-технічну базу. У нас є кому викладати науку перемагати майбутнім офіцерам: серед них чимало учасників бойових дій. Скажімо, працівники ЗС України Євген Вірко, Сергій Давиденко, Василь Неймет у свій час виконували військовий обов'язок в Афганістані, а Михайло Годій – у В'єтнамі. Багато офіцерів перебували у зоні АТО-ООС. Це викладачі підполковники Андрій Степаненко, Валерій Добрянський, капітан Віталій Каленніков. Погодьтеся, слово того, хто особисто чув свист куль, вартує чимало та й сприймається з особливою увагою.

– Дякую Вам за цікаву розмову!

Бесіду вів
Ігор МОСЕЙЧЕНОК

платформах із застосуванням широкого спектру інформаційних технологій та геоінформаційних платформ, у тому числі застарілих, за рахунок застосування єдиного протоколу інформаційного обміну, який запроваджено у країнах-членах НАТО.

Основними завданнями ІП «Дельта» є: інтеграція різноманітних джерел інформації у єдиний інформаційний простір Збройних Сил України; обробка та надання інформації на автоматизовані робочі місця посадових осіб органів військового управління; інформаційне забезпечення процесів загальновійськового планування та управління

Сержантське поповнення Українського війська

В останні дні лютого у Військовому коледжі сержантського складу свідоцтва про закінчення навчання та дипломи про здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» отримали 118 військовослужбовців. У трьох з них – Богдана Духнича, Олександра Романюка та Антона Самолюка – дипломи з відзнакою.

В урочистостях з нагоди випуску взяли участь заступник Командувача Сухопутних військ ЗС України з бойової підготовки – начальник управління бойової підготовки генерал-лейтенант Андрій Грищенко, керівництво видового вишу, військовослужбовці ЗС Канади, які готують українські підрозділи в рамках «Об'єднаної групи з підготовки – Україна», рідні та близькі «винуватців» події.

У вітальному слові начальник коледжу підполковник Юрій Миронович зазначив, що за роки існування висококваліфіковану підготовку та дипломи отримали більше 400 професійних сержантів, які гідно виконують свої службові обов'язки у військах. І нинішні випускники з ґрунтовними знаннями та навичками будуть надійними помічниками офіцерського корпусу, активно долучаться до розбудови Українського війська. Упродовж двох з

половиною років юнаки та дівчата наполегливо здобували військовий освітній фах за десятьма спеціальностями, зокрема, з ремонту та обслуговування автомобільної техніки, організації перевезень і управління на автомобільному транспорті, експлуатації інженерної техніки, забезпечення радіаційного та хімічного контролю, організації зберігання військового майна, музичного мистецтва, адміністрування у військових підрозділах тощо. Серед них: Тарас Галкін, Віктор Лесик, Віталій Омелянов, Юрій Пікулицький та Дмитро Поліщук, які вже брали участь у збройному протистоянні ворогу на Сході України.

У зверненні до присутніх учасник Антитерористичної операції сержант Віктор Лесик запевнив, що цьогорічні випускники завжди пам'ятатимуть офіцерів та викладачів коледжу, які під час навчання передавали свій багатий досвід та знання, що обов'язково позначиться на гідному виконанні сержантами своїх обов'язків у військах.

Старший лейтенант Анастасія КМІН
Фото автора

Молодший сержант Олександр Немашкало: «Лікарі не вірили в те, що я ходитиму, як здорова людина.»

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

Цьогорічна курсантська відпустка промайнула швидко. Як проходили короткочасні зимові канікули? Якими враженнями були сповнені?

– Відпочивав у рідному домі, у Богодухові, – ділиться спогадами співрозмовник. – Щодня цікавився новинами із зони Операції Об'єднаних Сил. Дізнався про допомогу нашим захисникам продуктами харчування та теплими речами, надану волонтерами воїнам бригади, в якій я кілька років тому служив.

Не думаю, що ще хтось з вихованців нашого вишу під час відпочинку має подібний постійний інтерес. Чи то патріотична хвиля у нашій державі спадає, чи то почало набридати багатьом з наших громадян протистояння на Донбасі, яке триває вже п'ятий рік...

Для Олександра Немашкала АТО – ООС непрості абревіатури. Із Донбасом у курсанта факультету бойового застосування військ пов'язано чимало. Брав участь у бойових діях за Іловайськ у складі ударно-штурмової роти 17-ї окремої танкової бригади, згодом у Попасній, де отримав важке поранення.

Познайомив мене із молодшим сержантом його начальника курсу та «однополчанин», лицар ордена Богдана Хмельницького III ступеня капітан Гліб Катмаков: разом проходили службу у механізованій роті ще у 2014 році – офіцер командиром взводу, а тоді ще рядовий Немашкало механіком-водієм БМП-2.

Тоді бойову машину Олександра підбили, і вона згоріла вщент.

– Сталося це саме у той час, коли росіяни надали нам, так званий, коридор для виходу з міста, а самі почали, як у тирі, розстрілювати нас з усіх видів зброї, – пригадує нині молодший сержант. – Ми зупинилися біля кущів, і раптом у правий борт «беемпешки» поцілили чи з РПГ, чи з СПГ, а можливо ракетною ПТУР. У машині здетонував боекомплект, і навідник оператор рядовий Євген Петров та хлопці, які були у десанті, загинули.

Мене ж ударною хвилею просто викинуло з БМП через верхній люк. Прийшов до тями вже на землі. Це потім з'ясувалось, що отримав поранення руки, опіки голови та верхньої частини тіла. Згорів одяг, але дивно, що хрест та нитка, на якій він був на грудях, вціліли. Можливо, мене врятували Вищі сили. Хто зна?..

Дійшов до будинку, де мені надали першу медичну допомогу, пригадує медсестру з добробату «Донбас». А за дві доби мене доправили до Бахмута, потім до Дніпра. Не дуже добре пам'ятаю ту «мандрівку», бо обпечене обличчя було обмотане бинтами, і я усього, що відбувалось, не бачив.

...Кілька місяців тривали лікування, реабілітація та відпустка, опісля чого Олександр повернувся до свого підрозділу у 17-ту окрему танкову бригаду, який знову перебував у зоні АТО, на той час біля Попасної. Але й тут Немашкало не пощастило. За три тижні, під час ворожого обстрілу з самохідних артилерійських установок,

тільки-но одужавший механік-водій знову отримав важкі уламкові поранення. Один шматок металу потрапив воіну у ліву ногу, зламавши її, та перебив артерію, а три інших кризь бронжилет засіли у спині.

- ...Врешті-решт я знову потрапив до військового шпиталю у Дніпрі, - продовжує розповідь співрозмовник. - Вже потім дізнався про те, що втратив багато крові, і спочатку мою поранену ногу хотіли ампутувати, але рішенням згодом змінили. І усе обійшлося. Вочевидь, допомогло те, що вчасно наклали джгут після поранення. Це швидко зробив санінструктор батальйону. В результаті переніс сім операцій: з видалення уламків, зшивання артерії, вживлення пластини у зламану ногу. Тривалим було і лікування, і реабілітація.

Перший раз написав листа додому, коли вже виписували зі шпиталю після поранення в Іловайську, і мої документи були готові. Тоді сповістив, що лікувався, одужав. А вдруге дав знати рідним, коли ще був у Дніпрі. Розповів, що отримав іще одне поранення, але головним є те, що залишився живий.

... Тоді до Олександра приїхали старші брат Андрій та сестра Лілія, а згодом й мати Лариса Іванівна. Безумовно, були й сльози, бо дуже хвилювалися за брата та сина, співчували, заспокоювали, допомагали, налаштували на одужання. Кріпився і сам Олександр. Згодом почав вчитися пересуватися за допомогою милиць. Спеціально для нього лікарі склали програму реабілітації, згідно з якою воїн розробляв кінцівку фізичними вправами та масажем й у шпиталі, і вже вдома, під час відпустки.

- Можу сказати, що Дніпро став для мене рідним містом, упевнено стверджує Немашкало. - Там я знайшов багато друзів. Ми телефонуємо один одному й сьогодні. Я безмежно вдячний за допомогу та добрі слова волонтерам Світлані Кіденко, Надії Носовицькій, Олені Скрипник.

«Спасибі за здоров'я», - нині говорю й лікарям медичних закладів - начальнику клініки травматології та ушкоджень Олександру Бородаю, начальнику лікарні ім. І. Мечнікова Олексію Віженку, начальнику відділення травматології військового шпиталю капітану медичної служби Антону Родіонову. Саме вони повернули мене у стрій.

Після одужання, яке тривало 8 місяців, Олександр Немашкало ще двічі побував у зоні АТО, під

Новозванівкою. Медаль «Захиснику Вітчизни», якою нагородив його за мужність Президент України, командир 17-ї окремої танкової бригади полковник Володимир Дрібнохід вручив своєму підлеглому у Кривому Розі, де постійно дислокується військова частина. А за деякий час командир батальйону підписав рапорт Немашкало щодо перспективи навчання у Національній академії Сухопутних військ.

Омріяне збувається. Сьогодні Олександр навчається на другому курсі за спеціалізацією «Управління діями механізованих підрозділів». За його словами, у навчальній програмі найбільше йому подобаються заняття з вогневої підготовки, управління діями механізованих підрозділів, польові виходи на полігон, які відбувалися влітку та восени минулого року. Як людина комунікабельна, виважено та без проблем спілкується з усіма співкурсниками, зокрема, молодшими сержантами Павлом Кандибором та Денисом Галицьким, рядовим Миколою Камінським та багатьма іншими. Часто телефонує своєму колишньому командиру механізованої роти лейтенанту Олександру Машірову, співслужбовцям по танковій бригаді рядовим Євгеном Кравцову та Михайлу Ніколову з Кривого Рогу.

Особливих труднощів у навчанні Олександр Немашкало не відчуває, адже у війську не є новачком: до лав ЗС України за власним бажанням був призваний ще у жовтні 2013 року, тоді й уклав контракт. Півроку служив у 92-й окремій механізованій бригаді кулеметником КПВТ на бронетранспортері, потім був переведений до механізованого батальйону 17-ї отбр.

Нині відважний захисник України, курсант нашого вишу впевнено продовжує долати нелегкий, але почесний шлях до офіцерського звання.

Наостанок я не втримався від цілком передбачуваного запитання, яке поставив Немашкало:

- А наслідки поранень на передовій про себе не нагадують, під час занять з фізичної підготовки чи у разі погодних змін?

- Ні, адже я не є інвалідом, - упевнено відповів молодший сержант. - Щоправда, біг дається не так легко, як би цього хотілося. Особливо на відстань у три кілометри. І, на жаль, дехто не розуміє цього.

«ІННОВАЦІЇ САМІ ПО СОБІ НЕ ВИНИКАЮТЬ, ВОНИ Є РЕЗУЛЬТАТОМ НАУКОВИХ ПОШУКІВ, ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ ЯК ОКРЕМИХ ПЕДАГОГІВ, ТАК І КОЛЕКТИВУ ВЦІЛОМУ»

**Полковник
Андрій РОМАНИШИН,
кандидат педагогічних
наук**

Тимчасова окупація Росією частини території України, розпалювання збройного конфлікту у східних регіонах, а відтак руйнування системи світової безпеки та принципів міжнародного права, зумовлюють удосконалення концептуальних положень щодо подальшого розвитку системи військової освіти та підготовки військових фахівців. Війна на Сході держави довела, що нам потрібні кваліфіковані офіцерські кадри, які б відповідали сучасним вимогам теорії та практики збройної боротьби, були здатними на всіх етапах службової кар'єри оволодівати новими знаннями, керувати підрозділами та підлеглими у бою, займатися вихованням, підготовкою особового складу як в мирний, так і у воєнний час.

Саме тому останнім часом все гостріше постає питання щодо введення в освітній процес військових навчальних закладів

інноваційних процесів. Дійсно, є достатня кількість технічних засобів навчання (зокрема, персональні комп'ютери, інтерактивні дошки, а мультимедійні засоби зведені в локальні мережі), які з урахуванням керівних документів, різноманітних рекомендацій активно запроваджуються педагогами для проведення занять з курсантами. Однак, це лише на перший погляд проста справа.

Погодьтеся, доволі часто, коли мова заходить про конкретні методи і прийоми з використанням інноваційних технологій, багато посадових осіб розуміють під інноваціями застосування власне комп'ютерного забезпечення. Приміром, підготував викладач слайди до заняття, відсканував підручник, скинув його у локальну мережу і... вважає, що розпочав інноваційне навчання. Будьмо відвертими: на щорічних виставках «Інноватика в сучасній освіті» переважна більшість

інноваційних підходів, які пропонує наша Академія, пов'язані саме із таким застосуванням комп'ютерних технологій. Але трактувати інновацію потрібно значно ширше. Вона передбачає передусім нововведення, новизну, зміну. У педагогічному процесі інновація означає запровадження нового у цілі, зміст, форми і методи навчання та виховання, в організацію спільної діяльності науково-педагогічного працівника і вихованця. При цьому, інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового досвіду як окремих педагогів, так і колективу вцілому.

При такій постановці питання інноваційним вважається не тільки застосування комп'ютерних технологій, але й заняття, що проводяться традиційними методами, із використанням прийомів, незвичайних або, вірніше, нестандартних для прийнятих у виші технологій навчання. На жаль, це доволі часто викликає, м'яко кажучи, незрозуміння з боку окремих посадових осіб, які здійснюють контроль за організацією навчального процесу. Причина цього, як на мене, у недостатньому знанні перевіряючими теорії педагогіки,

відсутності або незначного власного досвіду викладання.

Саме тому варто зупинитися на законах перебігу інноваційних процесів, які були сформульовані фахівцями.

Передусім, це Закон зворотної дестабілізації педагогічного середовища. Його сутність полягає у тому, що будь-який інноваційний процес вносить у педагогічне середовище незворотні зміни. Відтак цілісна система, яка існувала до цього, починає руйнуватися і потребує певного часу для оновлення на базі нових елементів. При цьому можлива також асиміляція старої системи.

А ось Закон обов'язкової реалізації інноваційного процесу доводить, що будь-який інноваційний процес, в основі якого є педагогічне відкриття, рано чи пізно, стихійно або свідомо обов'язково реалізується.

Закон стереотипізації педагогічних інновацій пов'язаний з тим, що будь-яка інновація поступово перетворюється у звичні поняття і дії, отримуючи статус стереотипної.

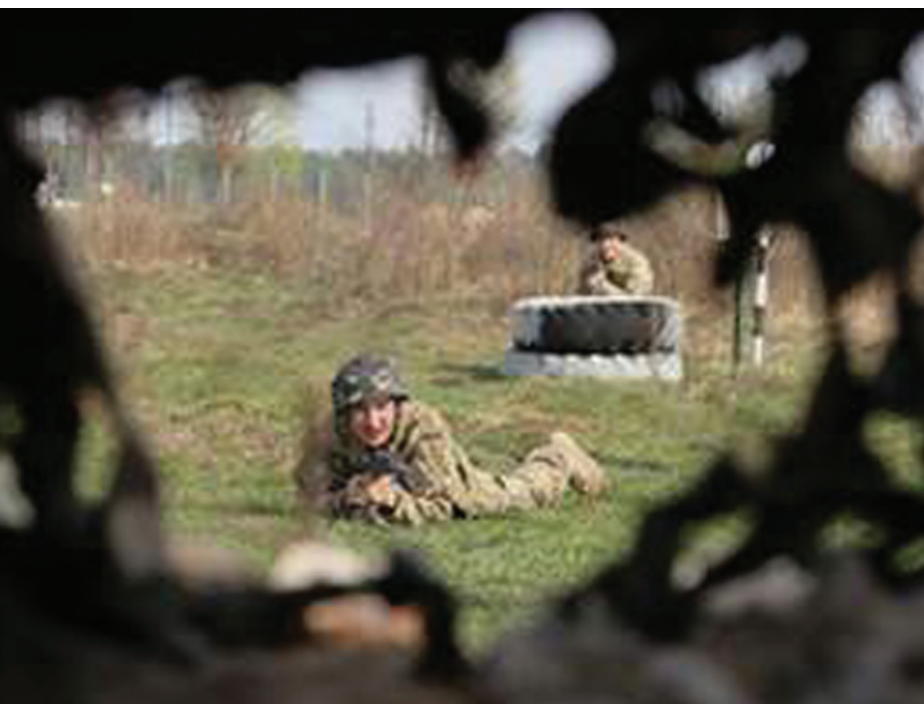
Власне ці закони обумовлюють і певні етапи функціонування інновацій. Спочатку інно-

вація сприймається, як чужорідний елемент у педагогіці, часто викликає різку протидію, видається прожектерством. Але з часом вона перевіряється практикою та набуває масового

визнання. І як результат – новий підхід до навчання чи виховання стає відомим і активно використовується у системі навчально-виховної роботи. Науково-педагогічні працівники кафедри Морально-психологічного забезпечення діяльності військ завжди вважали шкідливим надмірне захоплення впровадженням

комп'ютерних технологій на шкоду пошуку та використанню інших новітніх форм і методів проведення занять, особливо тих, що не потребують значних економічних витрат.

Узагальнюючи досвід з виконання обов'язків офіцерами структур з морально-психологічного забезпечення в ході АТО-ООС, науково-педагогічні працівники постійно наголошують на необхідності оволодіння майбутніми офіцерами психолого-педагогічними знаннями, навичками роботи з підлеглими, наявності можливостей підготовки та підтримки готовності кожного бійця виконувати завдання в екстремальних умовах, забезпеченні належного морально-психологічного стану підрозділів безпосередньо в бою та своєчасному відновленні їхньої психіки після дії стресу. Адекватне реагування на реальні потреби Збройних Сил вимагає не епізодичного, а постійного та безперервного зв'язку з військами, розуміння їхніх запитів, що є об'єктом спрямування уваги наших випускників.

Яким чином це вдається нам реалізувати? Передусім, залученням науково-педагогічних працівників кафедри до виконання завдань у військових частинах, що беруть участь у збройному протистоянні на Сході. На даний час 13 із 14 офіцерів-викладачів кафедри – учасники АТО-ООС. Здебільшого вони залучалися до виконання обов'язків за напрямом організації морально-психологічного забезпечення, перебували на посадах заступників командирів підрозділів з морально-психологічного забезпечення, працювали у групах психологічного забезпечення чи висококомобільних групах внутрішніх комунікацій.

Не менш важливим для розуміння реальних потреб військ є налагоджений двосторонній зв'язок з випускниками кафедри. Причому, мова йде не тільки про колишніх курсантів, а й про випускників різноманітних курсів підвищення кваліфікації. Обмін думками з вирішення нагальних проблем, оперативна та дієва допомога у службових ситуаціях дозволяють нам бачити об'єктивну картину реальної сфери службових інтересів заступника командира підрозділу з морально-психологічного забезпечення не тільки під час участі в ООС, але й у ході бойового злагодження чи відновлення боєздатності підрозділу. А для покращення готовності військовослужбовців до виконання завдання в екстремальних умовах та формування психологічної стійкості, стабілізації їхнього психофізіологічного стану, науково-педагогічними працівниками кафедри, зокрема кандидатом психологічних наук підполковником Тарасом Мацевком, кандидатом педагогічних наук підполковником Олександром Капінусом, кандидатом психологічних наук

працівником ЗС України Аллою Неуровою розроблений та запроваджений комплексний тренінг, який складається з трьох цільових блоків. Його мета – набуття курсантами знань та формування у них простих навичок згуртовано працювати у команді, надавати першу психологічну допомогу, застосовувати методики реабілітації та відновлення психічного стану військовослужбовців, гартування психологічної стійкості під час надання першої долікарської допомоги на полі бою.

Перший блок «Індивідуальна психологічна підготовка» дає знання майбутнім офіцерам щодо моделювання стресчинників у процесі загальної психологічної підготовки особового складу, формує вольові вміння щодо подолання труднощів і стресорів.

У другому блоці «Групова психологічна підготовка» застосовуються вправи, за допомогою яких здійснюється згуртування підрозділів. Курсанти набувають вмінь, щоб досягти командної взаємодії у відділеннях навчальної групи, визначити лідерів, аутсайдерів та інші ролі групової взаємодії.

Складовим третього блоку «Формування психологічної стійкості» є комплекс вправ антистресової підготовки, методичним підґрунтям якого стали Стандарт підготовки І – СТ – 4 «Індивідуальна підготовка військовослужбовця з психологічної підготовки» та Курс психологічної підготовки особового складу військ (сил) Збройних Сил України.

Метою комплексу «Антистрес» для курсантів усіх спеціальностей є ознайомлення майбутніх офіцерів із психологічними прийомами для збереження високого рівня боєздатності військовослужбовців в екстремальних умовах обстановки та недопущення нервово-психічного виснаження особового складу, а також формування психологічної стійкості військовослужбовців.

Власне курсанти надзвичайно схвально відгукуються про даний тренінг, що свідчить про його ефективність. На особливу увагу заслуговує факт позитивного сприйняття запропонованого підходу у курсантів, які безпосередньо брали участь у збройному протистоянні на Сході. Усі вони, без винятку, підтверджують необхідність практичних занять з психологічного супроводу, оскільки власний досвід дозволив їм зрозуміти важливість та першочергове значення психологічної стійкості та готовності особового складу до виконання бойових завдань.

До речі, переваги зазначеного тренінгу було визнано фахівцями під час VIII Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти» та відзначено дипломом Гран-прі «Лідер вищої освіти України» і золотою медаллю у номінації «Компетентнісний підхід – основа якості змісту навчально-виховного процесу в закладах освіти». Досвід бойових дій та погляд у майбутнє змушують також переосмислювати шляхи формування компетентності майбутніх офіцерів з морально-психологічного забезпечення з огляду на сучасні вимоги. Враховуючи це, ми запровадили низку нових, але вкрай потрібних дисциплін, таких як: «Психолого-педагогічні аспекти діяльності військового керівника», «Внутрішньокommунікаційна робота у підрозділі», «Тренінгові технології у навчанні та вихованні військовослужбовців», «Психологія кризових станів».

Вперше серед ВВНЗ України ми виступили ініціаторами проведення з курсантами фахівцями Центру МПЗ ЗС України психологічного тренінгу «Стрес-щеплення від негативних чинників перебування в ізоляції».

На кафедрі функціонує курсантський гурток «Психея та Панацея», робота якого спрямована на поглиблене засвоєння майбутніми офіцерами проблем психологічного відновлення та формування психічної стійкості під час надання першої долікарської допомоги в бойових умовах. Можливо когось здивує, але курсанти систематично відвідують морг Львівського медичного університету. Такі заняття дають можливість змодельовати певні стресові чинники, а майбутнім офіцерам відчувати власні реакції та навчатись ними керувати.

З метою проведення психологічного супроводу курсантів-учасників ООС, за ініціативи науково-педагогічних працівників кандидатів психологічних наук Алли Неурової та Лесі Музичко, кандидата мистецтвознавства Любави Сидоренко на кафедрі створений «Кабінет психологічного консультування». Тут досвідчені фахівці проводять психологічні консультації курсантів-учасників Операції об'єднаних сил з метою профілактики психоемоційного перенавантаження і розвитку психологічного стресу у процесі службової діяльності, працюють над профілактикою і попередженням міжособистісних конфліктів у колективі, проводять релаксаційні заходи.

Кабінет психологічного консультування обладнаний LED-панеллю, ПЕОМ, аудіосистемою, мультимедійним діодним

світильником «Зоряне небо», пристроєм для аудіовізуального корегування функціонального стану PHOTOSONIX Inner pulse. Ці прилади дозволяють поліпшити якість корекції психічного стану військовослужбовців, покращення їхнього самопочуття.

З метою інтенсифікації підготовки курсантів до роботи у стресових умовах ми використовуємо можливості розташованого у парку Б. Хмельницького «Мотузкового містечка». На думку колективу кафедри, опанування курсантами техніками керування власними страхами та вміння підтримувати оптимальний психічний стан під час роботи на висоті, стане у пригоді під час виконання службово-бойових завдань в екстремальних умовах.

Не забуваємо ми й про теоретичну підготовку. Навчально-методичні напрацювання наших фахівців користуються попитом не тільки у Збройних Силах. Приміром, посібник «Психологія бою» було видано видавництвом «Астролябія» накладом 2 тисячі екземплярів і 2017 року було номіновано на премію «Книжка року».

Загалом, колектив кафедри Морально-психологічного забезпечення діяльності військ перебуває у постійному пошуку оптимальних та дієвих форм і методів підвищення ефективності підготовки майбутніх офіцерів органів МПЗ, оперативно реагуючи на виклики сьогодення. У жодному разі наявні збудутки не дозволяють нам, як кажуть, спочивати на лаврах, а навпаки, змушують активізувати подальший пошук шляхів підвищення ефективності підготовки майбутніх офіцерів для Українського війська.

Цьогоріч виповнилося 30 років з того часу, як 15 лютого 1989-го останній радянський військовий підрозділ покинув Афганістан, а відтак була перегорнута дійсно трагічна, але водночас і славетна сторінка в історії нашого народу. Пам'ять про ті події і досі живе в душах тих, хто пройшов пекельними афганськими дорогами, тих, чії сини, батьки та брати не повернулися з тієї неоголошеної війни.

АФГАНІСТАН 80-х ... ПАМ'ЯТАТИМЕМО!

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

А вона була майже удвічі тривалішою за Другу світову і торкнулась своїм чорним крилом майже 160 тисяч українців. Додому не повернулися 3432 чоловіки, з них 3360 загинули, а 72 зникли безвісти або потрапили у полон. За майже десять років в афганському пеклі було поранено 8000 солдатів і офіцерів, а інвалідами повернулися до рідних домівок 3560 осіб. У поіменному списку Афганського мартиролога України «Чорні тюльпани» (Київ, АТ «Друкарня «Столиця», 1999 р.– Авт.) зазначено, що лише з Львівщини було відправлено на неоголошену війну 5066 чоловік, при цьому загинуло – 117 військовослужбовців, повернулися інвалідами – 116...

«... Дерев'яні будиночки притулилися до нашої річки Варзінки. Здалеку здається, що селище ніби сидить на воді. Ми часто збиралися на березі, навчалися плавати, ловити рибу. Тут народжувалися наші кращі мрії, світлі, як сама Варзінка, і великі, як саме життя.

Тут розпочиналися наші біографії. Але прийшов час, і Батьківщина закликала нас до інших, незнаних місць,» – писав про своє дитинство у часописі «Атака» випускник нашої альма-матер 1973 року лейтенант Валерій Глездєнєв.

Випускники колишнього Львівського вищого військово-політичного училища (одна з попередніх назв Національної академії сухопутних військ.– Авт.) добре пам'ятають цього мужнього офіцера. Як журналіст, він завжди знаходив свого героя, а його газетні рядки народжувалися не у кабінетній тиші, а у нічних відчайдушних рейдах, у горах та пісках Афганістану, на вістрі буття, там, де точилися запеклі бої. 1984 року Валерій загинув у збитому гелікоптері, коли виконував чергове завдання редакції. Другим орден Червоної Зірки його було нагороджено посмертно.

«... Пам'ять про цього мужнього офіцера ніколи не згасне. Чимало військових журналістів пишаються тим, що

їхні дописи відзначалися вимпелом «Кращому журналісту», який носив його ім'я. І це не лише данина пам'яті видатному газетяреві. Це – визнання здібностей Глездєнєва писати таким чином, аби читач сприймав репортаж від початку та до кінця», – писали після загибелі Валерія його колеги.

Особисто я не виходив з Афганістану: у складі 5-ї мотострілецької дивізії 27 грудня 1979 року я входив туди. І у моєму серці він залишив свій слід. Можливо тому, після служби у тій далекій країні, я багато років збирав

щонайменшу інформацію, що стосувалася «афганців», писав матеріали, присвячені подіям тієї, як згодом казали, помилкової війни. Як результат – сотні виступів у ЗМІ, дві книги про Афганістан тих часів та подвиги військовослужбовців, які знайшли свого читача.

Чи не найбільше схвилювала мене історія роти окремого загону спецпризначення з Асадабаду, десятки бійців якої загинули 21 квітня 1985 року в ущелині Маравари, поблизу кордону із Пакистаном.

Наведу кілька рядків з матеріалів розслідування, яке проводилось по гарячих слідах:

«... Отримавши інформацію про існування у кишлаку Сангам поста заколотників, які забезпечували прохід каравану моджахедів, командир батальйону прийняв рішення у ніч на 21-ше квітня у складі трьох рот, двох екіпажів зенітних самохідних установок, мінометної батареї та танкового взводу при взаємодії з 6-ою ротою цієї ж бригади за маршрутом Асадабад – Сангам, блокувавши вихід з кишлаку, холодною та безшумною зброєю знищити ворога.

У ході підготовки до бойових дій та при веденні операції командир батальйону припустився серйозних помилок, які призвели до втрати управління, розчленування та знищення противником двох груп першої роти, загибелі командира роти капітана Цебука, командира взводу лейтенанта Кузнецова, 24 солдатів і сержантів, поранення двох прапорщиків, сімох рядових і молодших командирів. Під час подальших бойових дій загинули ще троє солдатів та троє отримали поранення».

Зрозуміло, у звіті, який надіслали у вищий штаб за командою, емоцій не відчувалось. А що пережили в ущелині, скажімо, вцілілі учасники того бою? Який біль залишився в пам'яті військовиків-учасників тих давніх подій?

Ось що згадує колишній командир групи спецпризначення офіцер Сергій Таран:

– Перша та друга групи нашої роти почали висуватися з лівого боку ущелини. Третя та моя, четверта, йшла праворуч ущелини. Ми «прочесали» перший кишлак, але нікого там не виявили. Вийшли на його ліву околицю.

Коли на світанку я підійшов до Цебука і сказав, що потрібно повертатися, ротний викликав на зв'язок першу та другу групи, але відповіді не було. Припустили, що вони, вочевидь, зайшли за схил, а тому зв'язок зник. Ротний прийняв рішення з одним із моїх відділень висуватися у напрямку тих, хто не виходив на зв'язок.

Було й свідчення про те, що комроти пішов уперед, коли вже розгорівся бій, коли з'ясувалося, що сталося непередбачуване та страшне, і офіцер зрозумів увесь трагізм ситуації і поспішав не лише на допомогу. Він шукав свою смерть. Він знав, що відповідатиме тільки він. – (Авт.)»

... А невдовзі спалахнув напружений бій. Відразу важко було зрозуміти, що відбувається. Та коли Сергій Таран усвідомив, звідкіля ведуть вогонь душмани, побачив Цебука, який за допомогою сигнальних ракет намагався зібрати першу та другу групи, сам також підпалив червоний дим. Його побачили, і до групи уздовж струмка почали перебігати воїни.

Зрозуміло, що ворог посилив вогонь, і він був настільки щільний, що майже ніхто не міг підняти голови. А потрібно було прикривати дії третьої групи, яка відходила до дувалів (глиняні паркани. – Авт.), що були за спиною. Власне на неї заколотники перенесли вогонь. Першою ж міною було вбито одного та поранено трьох спецпризначенців. Кулі летіли згори та знизу; відважних воїнів рятувала від ураження лише купа каміння, за якою вони ховалися... Таран признається, що в один із моментів навіть промайнула у нього думка: «Усе, хлопче, відвоювався...». Він навіть вкрав у дві гранати запали...

А вночі на пост вийшов сержант з другої групи, який дивом врятувався і розповів, як наші воїни билися до останнього набою, вмирали, але не здавалися у полон, що

душмани поранених добивали сокирами, а потім знущалися над загиблими, виколюючи очі.

Під ранок бійці афганських урядових військ принесли прапорщика Бахмутова. У нього були перебиті ноги, рука, усе обличчя розтрощене. Дивувалися, яким чином він спромігся повзти... Пізніше, з тих, хто ледь не опинився в оточенні, до своїх вийшли командир групи лейтенант Котенко, рядові Коробов і Бійник.

Останній вже багато років мешкає у Львові. На жаль, через отримане поранення Ігор Дмитрович пересувається в інвалідному візочку. Та на нашу зустріч радо погодився.

– До війська я був призваний Мостиським РВК восени 1983 року. Розпочинав службу в Ізяславі, у бригаді спецпризначення. Та згодом нас, двадцять юнаків, відрядили у Білорусь, де формували окремих загін для дій в Афганістані. Мене зарахували на посаду старшого розвідника у роту капітана Миколи Цебука. Командиром взводу був лейтенант Микола Кузнецов. У підрозділі в основному були ізяславчани і тому нарекли нас, як це бувало, «хохлами», – розповів Ігор Дмитрович. – Бій у Мараварській ущелині добре пам'ятаю. До дрібниць! На жаль, «приспав» нас перший безлюдний кишлак. А коли в іншому почали переслідувати «духів», що втікали, не помітили, як потрапили у пастку: нас оточили моджахедами, які вантажівками прибули з Пакистану. В числі перших я отримав поранення у спину. Лейтенант Кузнецов, який залишився з двома бійцями, наказав пораненим відходити до своїх.

Шлях відступу – де повзком, а де, перемагаючи нестерпний біль, навіть і перебіжками – видався наддовгим. Коли ж побачив наших спецпризначенців – втратив свідомість... Що відбувалося далі, пам'ятаю наче у сні, – розповідає Ігор Дмитрович, тримаючи у руках медаль «За відвагу», якою нагороджений за той важкий незабутній бій.

А збройне протистояння в ущелині продовжувалося й наступного дня. Тепер вже за тіла загиблих, спотворених не лише душманами, але й спекою. Не бачив Бійник, як на БМП вивозили його мертвих побратимів, поливаючи їх соляркою від запаху та комах, як із труднощами упізнавали полеглих у своєму таборі. До речі, лише за добу, коли залучили авіацію та батальйон спецпризначення з Джелалабаду, ущелину врешті-решт було заблоковано. І хоча картина трагедії згодом стала прояснюватися, поповнюватися подробницями, ніхто як тоді, так і тепер не дізнається правди про останні хвилини-години життя загиблих у Мараварах.

Офіційна інформація: з числа військовослужбовців Збройних Сил СРСР, які воювали в Афганістані у 1979-1989 р.р., бойовими нагородами було відзначено 200 тисяч 153 особи, кільком десяткам з них було присвоєно звання «Героя».

Військовий храм Стрітення Господнього у Львові – це особливе місце зустрічі різних поколінь воїнів, а також втілення живої пам'яті про полеглих побратимів. Настоятель храму, військовий капелан о. Михайло Білецький служить тут від часу його відкриття. В інтерв'ю він розповів про свій досвід служіння для захисників різних поколінь – курсантів, учасників АТО – ООС, воїнів-афганців. Що поєднує військових, якими є їхні духовні потреби та як у часі війни змінюється наше суспільство – читайте далі.

Капелан Михайло БІЛЕЦЬКИЙ:

«Війна: час наповнити своє серце справжніми цінностями»

– Отче Михайле, чому як священник, Ви обрали для себе саме капеланське служіння?

– Ще під час навчання у семінарії частина студентів активно почала долучатися до капеланської праці, відвідувати військові частини. Я спершу стояв осторононь цих процесів. Після закінчення семінарії ще деякий час працював у школі та коледжі, тому, на перший погляд, обрав військове капеланство для себе випадково. Просто у певний момент я захотів змінити напрям діяльності і, коли надійшла пропозиція від моїх товаришів щодо потреби у військових капеланах, я зацікавився. Тож, у капеланстві я вже з 2011 року.

«ПРОСТОТА У СПІЛКУВАННІ З ВІЙСЬКОВИМИ ЗАЧАРОВУЄ»

Я є штатним капеланом Військового коледжу сержантського складу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Також є священнослужителем Гарнізонного храму святих апостолів Петра і Павла. Власне звідси я і починав свою діяльність. Зараз цей храм – серце військового капеланства у Львові.

– З чого Ви починали своє служіння, як військовий капелан?

– Напочатку мусив навчитися розуміти військових, особливості їхньої служби, побут. Це все було для мене новим. Окрім того, не було певної системної підготовки, зокрема, на державному рівні. Тоді це все було на волонтерських

засадах: хтось ішов на співпрацю, хтось – ні. Деся треба було покоритися і стерпіти, піти, а потім повернутися...

«У БАГАТЬОХ ВИПАДКАХ ТИ ПОЧИНАЄШ З ЧИСТОГО АРКУША І ЗАНОТОВУЄШ ЩОСЬ НОВЕ У СЕРЦЯ ТА В ДУШІ ВІЙСЬКОВИХ»

Одне із наших гасел – «Завжди бути поруч!». Стараємося бути з військовими у різних ситуаціях: у місцях їхньої постійної дислокації, на полігонах, на Сході, де іде війна, а також поряд з їхніми сім'ями. Щоб відповідати на їхні духовні потреби, або ж просто чисто, по-людськи, допомагати у різних обставинах.

– Як виглядає Ваше повсякденне спілкування з курсантами?

– Солдати, офіцери, курсанти... Усі вони прибули з різних регіонів України, а тому мають різний релігійний досвід.

Хтось є воцерковлений, хтось репрезентує себе, як атеїст. Когось зупиняє негідна практика інших християн чи навіть священнослужителів. Часто вони це екстраполюють на усіх представників духовенства. Попри це було цікаво працювати, тому що у багатьох випадках ти починаєш з чистого аркуша і занотовуєш щось нове у їхні серця, душі. З курсантами маємо плановані заходи, зустрічі, бесіди, діє релігієзнавчий гурток. Це все відбувається систематично та за бажанням. Намагаємось запрошувати цікавих гостей, які би могли розширити світогляд військових. Пізнаємо світ молитви, організуємо для курсантів цікаві заходи, екскурсії.

«ВІЙСЬКОВИМ СКЛАДНО АДАПТУВАТИСЯ, ТОМУ НЕОБХІДНІ КРОКИ НЕ ЛИШЕ ВІД НИХ, АЛЕ Й ДОПОМОГА ВІД СУСПІЛЬСТВА»

– Що найбільше подобається Вам у роботі з курсантами?

– Простота у спілкуванні з військовими зачаровує. Є велике бажання щось пізнати з релігійної, духовної сфери. Вирінають у пам'яті релігійно-патріотичні зустрічі з курсантами. Готуючись до такої чергової зустрічі, я планував розмову десь на 20 хвилин. Пам'ятаю, курсанти обступили мене і почали ставити безліч запитань. Їхня жага і цікавість тоді мене вразили. Наша розмова тривала дві з половиною години і це ще не був кінець. Хлопці мене не відпускали, я ж не встигав відповідати...

– Ви також є капеланом воїнів-афганців і так сталося, що храм Стрітення Господнього – місце зустрічей двох поколінь військових. Як вони відбуваються?

– Виникає особливий контакт, коли військові, які мали досвід бойових дій, наприклад, в Афганістані, спілкуються з учасниками АТО. Вже сам рід діяльності їх пов'язує. Адже солдат радше відкриється своєму побратиму, аніж навіть дружині чи рідним. Можна сказати, що воїни-афганці вже соціалізувалися. Вони пройшли цей етап реабілітації, багато з них є успішними людьми. Вони відбулися, як сім'янини, чи у якійсь сфері роботи. І цим досвідом вони можуть поділитися з іншими воїнами, які зараз відчують таку потребу.

Так, військовим складно адаптуватися, але вони мусять. Коли воїни приїжджають з війни, бачать тут зовсім інше, розмірене життя і це важко сприйняти. Тому, треба кроки не лише від них, але й допомога від суспільства. У військовому храмі Стрітення Господнього ми стараємося згуртувати. Добре видно, що це допомагає на прикладі соціалізації воїнів-афганців.

«НАШ ХРАМ – ЦЕ НЕ МУЗЕЙ ПАМ'ЯТІ, ЦЕ ЖИВЕ МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ, ДЕ РІЗНІ ПОКОЛІННЯ ВІЙСЬКОВИХ ПОЄДНУЮТЬСЯ У МОЛИТВІ»

Від державного керівництва свого часу була вимога, щоб воїни організувалися в осередки. Насправді, це пішло їм на користь – вони спілкувалися і помалу це допомагало їм переосмислити все, що вони пережили. Так само вони сьогодні підтримують наших хлопців – нове покоління воїнів. Хоча багато з них також беруть участь у бойових діях у лавах Збройних Сил України чи у добровільних батальйонах, а ті, хто немає такої можливості, допомагає як волонтер. Варто згадати, яку роль під час Революції Гідності відіграли афганці, вставши на захист молоді та наших цінностей, виявивши людську та патріотичну позицію.

– Як народився задум створити цей військовий храм?

– Воїни-афганці вже впродовж тривалих років мріяли про таке місце. Після 10 років з часу виведення військ з Афганістану тут встановили пам'ятник, але це не була остаточна мета. Вони хотіли, щоб тут також була каплиця, меморіальний комплекс. Для реалізації цього задуму вже були певні дозволи та проекти, але через різні обставини все відкладалося.

Пізніше це намагання побудувати маленьку капличку переросло у щось більше – задум збудувати храм. Після Революції Гідності і початку війни настав цей піковий момент і з

новою силою виринула пам'ять про побратимів. Саме на хвилі цього піднесення дуже скоро, за півтора року, постала ця святиня. Допомогали завершувати храм військові капелани, спільнота Гарнізонного храму на чолі з настоятелем, головою Центру військового капеланства УТКЦ о. Степаном Сусом. Усі разом доклали чимало зусиль, щоб це місце стало місцем живої пам'яті.

«КАПЕЛАН СТАВ ОСОБЛИВИМ ПРЕДСТАВНИКОМ БОГА ТА ЙОГО ПРИХИЛЬНОСТІ ДО ВІЙСЬКОВИХ»

Храм на честь Стрітення Господнього. З одного боку 15 лютого це день виводу військ з Афганістану. З іншого боку «стрітення» – це зустріч. Наш храм – це не музей пам'яті, це справді живе місце зустрічі, де різні покоління військових поєднуються у молитві, розмові, допомозі. У храмі відбувається дуже багато різних заходів, які ініційовані волонтерами, громадськими діячами, військовими, цивільними. Маю також можливість спілкуватися не лише з військовиками, але й з їхніми сім'ями та дітьми, які часто допомагають при храмі. Тому дуже цінним у діяльності храму є спілкування військових з цивільними, які радо допомагають один одному.

– Отче Михайле, чи бували Ви на Сході?

– На Донбас я їздив, як волонтер, з власної ініціативи. Тоді не було такої можливості як тепер, коли капелани виїжджають на Схід офіційно на ротації і фактично постійно перебувають з військовими. Там я старався не нав'язуватися, але відповідати на потреби. Перебування священника в розташуваних було дуже важливим, навіть, якщо хтось не міг прийти на молитву, то шукали нагоду для розмови. Часто, коли вже відїжджав у інше розташування, солдати запитували, чому мене не було. Вони звикли і священник став невід'ємною частиною, це додало моральної впевненості, відваги. Капелан став особливим представником Бога та його прихильності до військових.

– Що пригадується з часу перебування у зоні збройного протистояння?

– Запам'ятався мені побут. Сватівський район, Луганщина. Пасха. Ми з волонтерами та активістами обїжджали увесь гарнізон, різні військові формування. Пригадується велике бажання офіцерів належно відсвяткувати найбільшу подію у християнському календарі – Великдень. Своім завданням, я бачив забезпечення особовою складу трохи морального, психологічного відпочинку – часу для себе, щоб відновитися силами. І це могло бути у різних формах – розмова, молитва, захід чи освячення пасок.

«КОЛИ ЙДЕ ВІЙНА, ТО З НОВОЮ СИЛОЮ ПОСТАЄ ПИТАННЯ ЦІННОСТЕЙ»

Пригадую, в одній з бригад хлопці мали дуже гарно прибрані кошики. Я читав молитву і мені впав в око величезного розміру хрін, такий невід'ємний атрибут нашого пасхального кошика (сміється). Завершивши молитву, я запитав солдата, звідки він узяв його. Він відповів, що це передали рідні з Франківщини. Було тоді дуже приємно бачити очі, які горять, та бажання спілкуватися зі священником.

– Війна завжди пов'язана з болем і втратами, проте чого нас вчать ці обставини?

– Війна – це жахіття, але, як не парадоксально, ці обставини допомогли дуже багатьом людям переосмислити життєві цінності, згуртуватися. Я мав ласку уділити хрещення військовому, який сам звернувся до мене з цим проханням. Коли людина у жахитті війни тверезо сприймає обставини і об'єктивно оцінює ситуацію, вона має можливість багато чого переосмислити. «Перепрошити» своє серце справжніми цінностями. І тут не йдеться лише про страх. Просто спадає завіса, людина починає тверезо мислити. Самі обставини підштовхують її робити правильні висновки. Я не говорю про певну конфесію. Йдеться про віру. А віра є одна. Один Господь, одна віра, одне хрещення. Людина розуміє, що якою

б багатою, впливовою, здоровою чи сильною вона не була, далеко не все залежить від неї. Є такі моменти, коли вона не має жодної влади над ситуацією

**«В УМОВАХ РОЗРУХИ І ВІЙНИ
ЛЮДИ ЗУМІЛИ ВИЯВИТИ ВСЕ
НАЙКРАЩЕ, ЩО В НИХ Є»**

Світлої пам'яті блаженніший Любомир Гузар казав, що українці не поділяються на Схід і Захід, а на тих, хто любить Україну чи ні. Багато людей зараз звертають увагу на те, що є справді важливе – на свої взаємини з рідними, на своє ставлення до оточуючих, природи, до всього живого. Коли йде війна, то з новою силою постає питання цінностей. Цінності людського життя.

– Що сьогодні єднає українців у цей нелегкий воєнний час?

– Ще перед війною проводилося опитування про те, що ж об'єднує українців? Як не дивно, це не було питання мови чи історії. Це було питання захисту від агресора. Армія завжди користувалася підтримкою населення. Також серед чинників, що єднують українців, є справа милосердя – волонтерство. Навіть в умовах розрухи і війни люди зуміли виявити все найкраще, що в них є. Об'єднатися попри конфесію, мовне питання, власні уподобання, історичні погляди для справи оборони людського життя, своїх рідних, своєї землі.

Багато людей починають розуміти, що кожен має належним чином робити свою справу: військові мають бути добрими військовими, лікарі мають бути добрими лікарями, священники мають бути добрими священниками. І зараз ревно праця кожного є дуже наглядна. Як би дивно це

не виглядало, зараз є дуже багато можливостей відбутися Україні як державі, як міцному суспільству, відбутися родині, гуртуючись навколо спільних цінностей.

**Розмовляла
Мар'яна ЗЕЛЕНЮК**

ПІСНІ ПРО ЗАХИСНИКІВ І ДЛЯ ЗАХИСНИКІВ

18 лютого у Національному академічному українському драматичному театрі імені Марії Заньковецької відбулася презентація п'ятого альбому «А Я ЖИВИЙ» відомої львівської співачки, волонтерки та громадської діячки Софії Федина.

У своєму зверненні до присутніх Софія наголосила, що цей день є надзвичайно важливим для неї, адже вона презентує пісні, присвячені захисникам України. Це її благодійний волонтерський проект, її своєрідна інвестиція у міць держави, оскільки усі кошти, отримані від реалізації, будуть спрямовані на підтримку бійців на передовій та у госпіталях. І присвячений він усім захисникам України, які сьогодні дарують українцям шанс на ЖИТТЯ!

– Альбом написаний для них, про них, а окремі пісні – у творчій співпраці з бійцями! Це моя обіцянка ще з 2014 року,

коли лише починала роботу над новими піснями. Це мій внесок у здоров'я та життя наших захисників, в обороноздатність моєї України, – підсумувала перед безпосереднім виконанням пісень співачка. – Але без вас альбом залишиться звичайним CD. Тому, закликаю обов'язково придбати його, аби фінансово долучитись до реального механізму допомоги тим, хто її потребує, до підтримки наших янголів-захисників. Чим більше продамо дисків – тим відчутнішою буде наша допомога! А я зі свого боку обіцяю вам, що пісні альбому «А Я ЖИВИЙ» обов'язково западуть вам у душу!

ТАКА ЗУСТРІЧ – НА ВСЕ ЖИТТЯ!

Як і минулого року, цьогоріч на запрошення Українського Клубу Об'єднаних Арабських Еміратів, офіцери та курсанти нашої Академії разом з військовим капеланом о. Степаном Сусом відвідали цю близькосхідну країну під час святкування Дня Соборності України.

Зрозуміло, враження від побаченого не могли не переповнювати, особливо, коли львів'яни піднялися на найвищу будівлю Бурдж Халіф... Та найбільше запам'яталася їм зустріч з українськими дітьми, які навчаються в єдиній в ОАЕ українській школі «Софія», яка розпочала свою діяльність ще три роки тому.

– Дітлахи надзвичайно радо зустріли нас, – розповідає о. Степан, – гадаю, такі зустрічі ніколи не зітруться з пам'яті. Це була дійсно хвилююча подія. Діти підготували вірші, українські пісні. А на завершення спілкування подарували нам подарунки, виготовлені власноруч. До речі, в цій країні проживає близько 15 тисяч українців та діє дві громади УГКЦ в Дубаї та Абу-Дабі.

НЕДОПИСАНИЙ РЕПОРТАЖ

Востаннє капітан 3 рангу Дмитро Лабуткін виходив на зв'язок 16 лютого 2015 року. А вже за три доби бойовики цинічно надіслали дружині офіцера відео з відзнятими на камеру тілами вбитих українських військових.

У молодій жінки перехопило подих – серед усіх цих моторошних кадрів вона побачила офіцерське посвідчення, зі світлини на якому на неї дивився її чоловік. Ось тільки одяг на загиблому був не Дмитра. І це ще давало надію, що її чоловік – живий. «Можливо, документи коханого випадково потрапили до місця трагедії?» – думала Олександра і до останнього сподівалася, що це якесь страшне непорозуміння. Тоді вона ще не знала, що Дмитро, тільки-но опинившись на передовій, як справжній офіцер свій новенький однострій віддав пораненому солдату, в якого камуфляж був пошматований осколками і наскрізь просочений кров'ю...

Валерія КРОТЧЕНКО

Дмитро Лабуткін народився в сім'ї кадрового військового, тож з майбутньою професією визначився ще у дитинстві. Після закінчення кафедри журналістики військово-навчального закладу у Львові отримав розподіл у телерадіокомпанію МО України «Бриз» у Севастополі.

Випробувань на життєвому шляху молодого офіцера випало чимало. За досить короткий проміжок часу став учасником морських походів і міжнародних навчань. Кохана Олександра, маленька донечка Кіра, улюблена робота – усе, про що можна було лише мріяти. Але березневі події 2014 року докорінно змінили життя українського офіцера.

Коли «зелені чоловічки» Путіна вдерлися на півострів, працювати військовим журналістам стало важче. А оскільки телерадіокомпанія «Бриз» була єдиною україномовною на увесь Крим, кожен день починався з пікетів і погроз місцевих сепаратистів, які намагалися паралізувати повноцінну роботу студії, перетворивши місце її розташування на епіцентр словесних баталій і прямого тиску.

Однак Дмитро разом із колегами, як справжні професіонали, продовжували виконувати свою роботу. Подекуди навіть під дулами російських автоматів фотографували, знімали сюжети та передавали на материк правдиву інформацію про кримські

події. Кадри з телевізійних сюжетів Дмитра Лабуткіна про захоплення регулярною російською армією українських військових об'єктів стали одними з перших в інформаційному просторі України. І запитання: «Чи важко висвітлювати правду?» у той час він розумів, як ніхто.

– Син ніколи не скаржився на проблеми. Навіть у найскладніших ситуаціях говорив, що все гаразд, – згадує батько Дмитра Віталій Володимирович. – Він був патріотом та оптимістом.

... Події розвивалися швидко. У травні військовий журналіст Дмитро Лабуткін опинився серед тих офіцерів, котрі наперекір зрадливо-

му керівництву відмовилися присягати країні-агресору. «Маю честь!» – сказав кожен з них, залишаючись вірним клятві служити українському народові.

– Ми виїжджали з Криму майже останніми, – ділиться спогадами Олександра. – До кінця сподівалися, що той жак мине. Дорогою до Одеси Діма продовжував знімати.

У невеличкій кімнаті санаторію, де розмістилася молода сім'я, доводилось жити й водночас працювати. Дмитро монтував матеріали практично «на пальцях». Навіть чотирирічна донечка Кіра знала, що коли татко працює, треба сидіти тишенько.

Ті важкі події неабияк загартували чоловіка. Добрий, чуйний, сміливий, він завжди був готовий прийти на допомогу. «Справжній хлопець з Кременця!» – називали його колеги по роботі, маючи на увазі його твердий характер.

Напочатку 2015 року капітан 3 рангу Дмитро Лабуткін прибув у сектор «С» зони Антитерористичної операції. У той час на цьому напрямку була найгарячіша точка АТО – Дебальцеве. Практично з першого дня після підписання 12 лютого Мінських угод про перемир'я російські терористи та найманці грубо порушували цей меморандум. Обстріли та підступні атаки ворога на українські позиції посилювались. Вкрай необхідними стали докази злочинів російських окупантів на українській землі. Дмитро це добре усвідомлював, тому регулярно та оперативно передавав з Дебальцевого вагомі докази присутності там регулярних російських військ. Військовий журналіст фактами спростовував кремлівську брехню, демонструючи світові правду.

... У напрямку Дебальцевого сунули численні диверсійні групи, посилювались обстріли, активізували роботу ворожі снайпери. Зимове повітря наповнювалось смертною небезпекою. Українські військовики отримали наказ: вийти з Дебальцевого. Разом з розвідниками Дмитро 16 лютого вирушив на бойове завдання, щоб написати черговий репортаж. Проте, той виявився для нього останнім..

Це сталося близько дев'ятої ранку. Українська група потрапила у засідку. Залізничні колії не дозволяли бойовій машині просунутись вперед. Кулеметні черги ворога сипались, немов дощ. Наші бійці мужньо протистояли терористам. Вони відстрілювались до останнього набою. Та сили були нерівні...

Згодом окупанти з притаманною їм жорстокістю та цинізмом оприлюднюють жахливі кадри про розстріляний український бронетранспортер.

– Ми бачили сюжет про цей випадок у новинах, але тоді й гадки не мали, що це машина, в якій знаходився мій чоловік, – із сумом зітхає Олександр. – Десять у душі сподівалася, що з Дмитром усе гаразд, але серце чомусь стискалося від невимовного болю і страшного передчуття. Коли ж сіли обідати, слова донечки мене шокували. Кіра промовила: «Мамо, а татко теж тут! Налий і йому борщичку. Він каже, що дуже любить нас...»

Лише 20 березня, у морзі Дніпропетровська з'ясують: одне з тіл загиблих належить Дмитру Лабуткіну.

В останню путь заступника редактора телерадіокомпанії Міністерства оборони України «Бриз» капітана 3 рангу Дмитра Лабуткіна мешканці Білокриниці, що на Тернопільщині, проводжали 25 березня, всім селом, стоячи на колінах. Крізь прозоре весняне повітря лунала пісня «Пливе кача по Тисині», сповнена неймовірної туги за 28-річним загиблим воїном. Уся Україна оплакувала одного з найкращих своїх синів, свого героя, свого Дмитра.

За особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені під час захисту державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність Військовій присязі Указом Президента України капітан 3 рангу Дмитро Лабуткін нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ступеня (посмертно), наказом Міністра оборони України – відзнакою «За військову доблесть» (посмертно). У липні 2016 року військовому журналісту присвоєно почесне звання «Народний Герой України».

Нагороди за Дмитра отримала його донечка Кіра з татковими очима та такою ж, як у нього, щирою усмішкою.

– Мій татусь – захисник і герой, а зараз – ангел, – лагідно говорить дівча, заглядаючи раз по раз в оксамитову коробочку, в якій лежить відзнака її батька.

У Книзі пам'яті Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, головний редактор телерадіокомпанії Міністерства оборони України «Бриз» капітан 1 рангу Іван Чміль написав: «У той останній для нього день, коли виходив на бронетранспортері із Дебальцевого, Дмитро міг відмовитися від зйомок і залишитися всередині бронемашини, не ризикувати своїм життям. Але потрібно було знати Дмитра!.. Він, як завжди, робив свою справу!..»

Не хочеться казати про нього у минулому часі, бо для нашого колективу він завжди був взірцем відданості, взірцем того, як потрібно ставитися до життя, людей, родини, дружини та дітей, яких дуже сильно любив.

Поки такі люди, як Дмитро, є, доти наш народ непереможний!..»

P.S Подивитись останній репортаж Дмитра Лабуткіна
<https://www.youtube.com/watch?v=vDCmc8pui58>

Для курсантів випускних курсів розпочався етап посиленого польового вишколу, під час якого вони закріплюють на практиці отримані теоретичні знання.

Першими до Міжнародного центру миротворчості та безпеки прибули майбутні командири механізованих підрозділів. У сучасних навчально-тренувальних комплексах, на тактичних полях, військових стрільбищах й танкодромі вони наполегливою щоденною ратною працею шліфують набуті теоретичні знання та навички. Надособливу увагу приділяють вмінню воїна-піхотинця досконало володіти штатним озброєнням.

Спостерігаючи за тим, як майбутні офіцери вправно стріляють із гранатометів та озброєння БМП-1 із вогневих позицій на великій відстані, спіймав себе на думці: навіть достатньо старі, ще радянського виробництва зразки озброєння, у вмілих руках здатні ефективно протистояти противнику, уражати його живу силу й знищувати ворожу техніку на значних відстанях, не наражаючи при цьому на небезпеку власний розрахунок чи екіпаж. Це неодноразово доводив бойовий досвід, отриманий нашими підрозділами та військовослужбовцями під час збройного протистояння ворогу на Сході України.

До речі, добре знайий старий, проте, як пересвідчилися, надійний станковий протитанковий гранатомет СПГ-9 «Спис» до воєнної агресії Росії на Донбасі був фактично знятий з озброєння Українського війська. Однак, з початком війни його таки повернули «до строю». І він неодноразово доводив свою ефективність на полі бою.

Власне курсанти під час польового вишколу також продемонстрували неабияку майстерність щодо використання СПГ-9. А щодо його можливостей кажуть, що не даремно цьому зразку озброєння в армійському середовищі дали назву «СаПоГ» (українською – чобіт, – Авт.). Гранатомет дійсно здатний дати «прочухана» не лише ворожій піхоті, але й знищити важку броньовану техніку супостата. До слова, дальність стрільби «Списа» – до 4500 метрів, а швидкострільність – до 6 пострілів на хвилину.

Окрім СПГ-9, курсанти-піхотинці вели вогонь із закритих вогневих позицій із озброєння БМП-1 та автоматичного станкового гранатомету АГС-17. А це доволі складна процедура, адже для здійснення пострілів розрахунки повинні застосовувати спеціальні математичні формули та топографічні точки прив'язки на місцевості.

– Особливості стрільби із закритих вогневих позицій полягають у тому, що екіпажі бойових машин чи гранатометні розрахунки не бачать ворожі цілі. Тому необхідно заздалегідь здійснити прив'язку на місцевості. Саме орієнтування відбувається за допомогою топографічних карт. Також можуть використовуватись дані безпілотних літальних

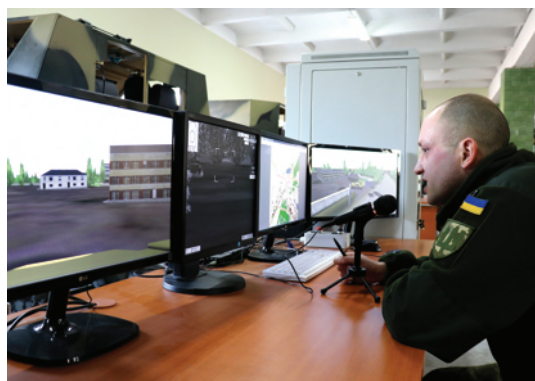
НАВЧАЮТЬСЯ ПЕР

Підполковник
Антон МИРОНОВИЧ
Фото автора

РЕМАГАТИ ВОРОГА

апаратів, – пояснює дії курсантів старший викладач кафедри вогневої підготовки підполковник Олександр Барабаш. – Тож майбутні офіцери повинні вміти досконало користуватись спеціальними приладами для обчислення розрахунків стрільби, бути на «ти» з топографічними картами, розраховувати горизонтальні та вертикальні кути тощо. Саме польові виходи дозволяють їм практикуватися у цьому!

Однак, не лише вправне використання зброї робить з вихованців Академії професіоналів військової справи. Однією із головних якостей випускників вишу є їхнє вміння керувати підрозділами на полі бою, приймати правильні рішення, організовувати взаємодію та робити все можливе для збереження життя підлеглих. Таких навичок курсанти-піхотинці набувають під час участі у тактичних навчаннях та у ході практичних тренувань на сучасних навчально-тренажерних комплексах.

Одне з таких занять – дії механізованого взводу під час бою у місті. Три сучасні тренажери бронетранспортерів БТР-4Е дозволяють одразу трьом екіпажам виконувати навчально-бойове завдання у єдиному тактичному середовищі. А це два механізованих відділення та машина командира взводу, який і керує діями своїх підлеглих.

А протистоїть курсантам майже справжній супротивник, на бронетранспортерах, бойових машинах піхоти й, навіть, танках. Все це відбувається у реалістичному віртуальному середовищі. Однак його не варто порівнювати із комп'ютерною грою – всі тактико-технічні характеристики бойових машин, озброєння, кількість боеприпасів та живучість БТР жодним чином не відрізняються від справжніх. Зважте, варто лише водію припуститися однієї помилки, як бронемашина зупиниться, що дасть змогу віртуальному противнику одразу знищити весь екіпаж. А невиправдана витрата навідником боеприпасів швидко залишить екіпаж без зброї. І неправильне рішення командира взводу чи командира бойової машини також наражають на небезпеку. Тому всі дії мають бути виваженими, екіпаж – злагодженим, як, зрештою і робота всіх машин у багатовимірному комп'ютерному середовищі.

– Звісно, імітація бойових дій з використанням цього тренажерного комплексу не здатна повністю передати реалізм справжнього бою. Втім, якщо враховувати економію матеріальних засобів, боеприпасів, пального, то ефект від використання цього високотехнологічного обладнання є разючим. Курсанти мають змогу в повному обсязі навчитись ефективно діяти у складі підрозділу за умов стрімкої зміни обстановки, – зазначає викладач кафедри тактики майор Єгор Якимов. – До слова, такі тренування курсанти проходять вперше, а віртуальна місцевість відповідає реальним містам та селищам, зокрема, і на Сході України.

Інтенсивний польовий вишкіл для курсантів-випускників Національної академії сухопутних військ триватиме ще декілька тижнів. За цей час майбутні офіцери пригадають все, чого навчились впродовж майже чотирьох років навчання у виші, опанують нові знання та навички, які стануть їм у нагоді під час служби у військах вже у якості командирів на офіцерських посадах.

ТАК ФОРМУЮТЬСЯ СПІЛЬНІ

Старший лейтенант
Марія МАРТИНОВА

Сьогодні в Україні термін «зв'язки із громадськістю» наслуку. Більше того, лише за кілька останніх років ця тема на рівні вузького використання профільними фахівцями досягла неабиякої популярності серед органів влади і силових структур. «Public Affairs», як прийнято вживати цей термін за стандартами Північноатлантичного альянсу, став невід'ємним елементом успішного функціонування будь-якого військового організму. До слова, у недержавних та комерційних структурах таке спілкування, налагодження ділових та офіційних відносин – також у пріоритеті, хоча і вживають дещо інакшу дефініцію – «Public Relations».

Саме про зв'язки із громадськістю у військовій сфері йшлося на Міжнародному семінарі, який відбувся у спеціалізованому Навчальному центрі, що розташований у місті Скоп'є - столиці Республіки Македонія. Участь у цьому заході взяли близько трьох десятків фахівців з Грузії, Македонії, Боснії і Герцеговини та Чорногорії. До складу української делегації, окрім представників центрального апарату вітчизняного оборонного відомства та відомчих ЗМІ, увійшли також офіцери прес-служби Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Сам семінар проходив у форматі базового курсу, а організацію та проведення взяли на себе кваліфіковані професіонали зі зв'язків із громадськістю збройних сил Канади, які власне і запросили до участі у заході в якості інструктора керівника прес-служби нашого вишу підполковника Антона Мироновича.

Зробили це не випадково, адже офіцер набув достатнього досвіду у цьому питанні, зокрема під час своєї діяльності в зоні проведення АТО-ООС, неодноразово залучався до подібних міжнародних заходів як викладач.

Анексія Криму, агресія Росії на Сході України, ведення проти нас «гібридної» війни формують довгострокові виклики для Української держави. З розвитком сучасних інформаційних технологій, зростанням ролі інтернет-видань та соціальних мереж, інформаційна складова стає повноцінною зброєю, – зазначив Антон Вікторович. – Ведення ворогом пропаганди та поширення неправдивих відомостей через засоби масової інформації та соціальні мережі все більше впливають на думку громадськості. Противник все частіше робить ставку саме на порушення комунікації як внутрішньої, так і зовнішньої, що може призвести до не менш руйнівних наслідків, аніж воєнна агресія. І тому даний семінар став особливо актуальним для наших прес-офіцерів, поглибив їхні знання з моніторингу та аналізу інформаційного простору, що даватиме змогу своєчасно виявляти, розпізнавати, охарактеризовувати, класифікувати виникаючі загрози та попереджати їхній негативний вплив.

Програма семінару передбачала надання слухачам основ з теорії комунікації, аналізу медіа-середовища, побудови та підтримки ефективних взаємовідносин з представниками ЗМІ, інформаційного менеджменту в кризових ситуаціях, застосування певних інструментів та медіа-контенту у галузі зв'язків із громадськістю.

ПОГЛЯДИ ТА ЄДИНІ СТАНДАРТИ

Участь офіцерів Національної академії сухопутних військ у семінарі зі зв'язків з громадськістю та в інших подібних заходах є надзвичайно важливою з огляду на вдосконалення їхніх професійних якостей. Насамперед, це унікальна можливість поспілкуватись з фахівцями з інших країн, обміняти досвідом, навчитись новому. Окрім того, для Збройних Сил України надзвичайно важливим є створення власної ефективної системи зв'язків з громадськістю та нарощування спроможностей прес-служб на всіх ланках військового управління.

До слова, ці знання та навички будуть узяті за основу під час підготовки майбутніх офіцерів у нашому навчальному закладі. Адже зв'язки з громадськістю є безпосереднім обов'язком командирів. Випускники Академії, незалежно від фаху, в майбутньому будуть стикатися з інформаційними викликами. Саме під час повсякденної діяльності та у ході виконання бойових завдань ці знання допоможуть у здійсненні ефективного менеджменту під час взаємодії із представниками ЗМІ та у разі виникнення інформаційних криз стануть у пригоді, аби протидіяти інформаційним загрозам з боку противника, результативно співпрацювати зі своїми спецслужбами тощо.

Керівник прес-служби Академії
підполковник Антон МИРОНОВИЧ

Значну увагу на семінарі було приділено питанню взаємодії прес-офіцерів та військового командування. Зокрема, мова йшла про статус військових фахівців з комунікації, як радників та помічників командирів. До прикладу, прес-офіцери різних ланок управління повинні брати безпосередню участь в організації як повсякденної діяльності військових підрозділів, так і у плануванні бойових операцій. Окрім того, саме на їхні плечі лягає повна відповідальність за визначення існуючих та потенційних потреб з інформування особового складу та громадськості, з визначення та підготовки речників, організації важливих інформаційних заходів тощо.

Неабиякий інтерес в українських прес-офіцерів викликала чітка побудова меседжів, акцентування та послідовність надання інформації під час інтерв'ю. На завершальному етапі учасники семінару виконували обов'язки офіцерів зі зв'язків із громадськістю і обов'язково давали інтерв'ю на визначену тему. При цьому, кожен підготував свою історію та меседжі, які повинен був донести, незважаючи на підступні запитання «імпробізованих» журналістів.

– Певні труднощі полягали у тому, що необхідно було чітко та логічно описувати свою позицію, контролювати себе: уникати слів-паразитів, зайвих та неправильних емоцій тощо. Головне – впевнено триматись та швидко реагувати на запитання, обдумувати їх і тільки тоді відповідати, спираючись на власні знання і в жодному разі не спекулювати фактами та не брехати, – зізналась за результатами участі у практичному інтерв'ю офіцер прес-служби Академії старший лейтенант Анастасія Кмін. – Коли наші імпробізовані випробовування завершилися, ми разом з ін-

структорами аналізували помилки, яких припустились, вони нам радили, як у подальшому уникати подібних непорозумінь.

Усі представники від України оцінюють цей міжнародний семінар, як надзвичайно важливий захід для прес-офіцерів, оскільки він поглибив наше усвідомлення важливості зв'язків з громадськістю у військовому середовищі, стимулював до подальшого професійного особистісного розвитку. Окрім того, безцінним є досвід з обговорення цієї тематики у міжнародному середовищі, в процесі чого формуються спільні погляди та єдині стандарти.

Міжнародний день рідної мови відзначають щороку 21 лютого, починаючи з 2000-го. Про підтримку мовної та культурної різноманітності та багатомовності було оголошено на XXX сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО, яка відбулася 1999 року в Парижі.

«Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову»

Ліна Костенко

ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ РІДНОЇ МОВИ

ЗАХИСНИК ДЕРЖАВИ – ЗАХИСНИК ЇЇ МОВИ!

Клавдія ПАНАСЮК,
кандидат
філологічних наук,
доцент кафедри
гуманітарних
дисциплін

Слід зазначити, що історія дня вшанування рідної мови, на жаль, має трагічний початок. 1952 року тогочасна влада Пакистану проголосила урду єдиною державною мовою. Рідною вона була лише для трьох відсотків населення. Це сприйнялось негативно, особливо на сході, де розмовляли виключно бенгальською мовою. 21 лютого того ж року під час демонстрації протесту в Дацці поліція та військовики вбили кількох студентів-демонстрантів. Після проголошення у 1971 році незалежності Східного Пакистану (Бангладеш), цей день відзначають в країні, як день мучеників, вшановуючи загиблих за рідну мову.

Сумна статистика ЮНЕСКО свідчить, що чи не кожного тижня у світі зникає одна мова. Разом із нею відходить в історію і народ – носій цієї мови. За певними прогнозами лінгвістів, через 25 років від нині існуючих «живих» мов залишиться тільки 10-та частина. Тепер у світі нараховується 6 тисяч 809 живих мов. Через те, що 90% сучасних мов світу знають менше 100 тисяч чоловік, вони мають погану перспективу.

Деякі мови взагалі перебувають на межі вимирання. 357 мов мають 50 носіїв, а на 46-х мовах розмовляють по кілька осіб. Після смерті кожного із них зникне й жива мова, якою вони спілкуються.

Усі до єдиної мови у світі – надбання всього людства. Зробивши порівняльний

аналіз усіх рівнів мовної структури, слід зазначити, що кожна мова несе в собі універсальний історичний і культурний досвід певного народу, тому всі розмірковування про те, що вмирання мов має нібито природну закономірність, по суті означає природу лінгвоциду.

Лінгвоцид (мововбивство) є передумовою масової денаціоналізації та манкуртизації з метою позбавити народ його історичної пам'яті, етнічного імунітету національної самобутності та здійснення асиміляції – поглинання одного народу іншим. Ось чому поневолювачі так ретельно нищили мови поневолених народів.

Явище лінгвоциду відоме дуже давно. Так, у стародавній Індії носії неарійських мов не мали жодної можливості вибратись із нижчих каст. А у Китаї, щоб обійняти бодай найнижчу посаду, треба було скласти іспит з ієрогліфічного письма, і хто не знав китайської мови, не мав у житті жодних перспектив.

Типовим прикладом лінгвоциду в Європі у XX столітті була заборона режимом Франко в окупованій іспанськими фашистами Каталонії мови її народу. Було заборонено викладати каталонську мову в школах і ВНЗ, видавати нею газети, журнали і книги, правити Службу Божу, листуватися, розмовляти у робочий час, називатися каталонськими іменами, вживати рідні географічні назви, у тому числі слово «Каталонія».

Особливо жорстоких утисків протягом декількох століть зазнала українська мова, носіїв якої було мільйони. Лінгвоцид щодо української мови має тривалу історію, сторінки якої рясніють підступом, погордою, нахабством, лицемірством поневолювачів та щедро політи сльозами і кров'ю їхньої жертви – українського народу.

Форми лінгвоциду можуть бути жорстокими чи поміркованими, відвертими чи закамуйфльованими, проте, це не змінює ні суті, ні кінцевої його мети – ліквідація народу, як окремої культурно-історичної спільноти, вироджування етносу.

Мова є основою духовності, підмурів'ям існування нації. Історія знає багато прикладів, коли зі зникненням мови зникав і народ. Скажімо, з XVIII ст. вийшла з ужитку полабська мова і припинив існування один із слов'янських народів (полабські слов'яни жили між Одрою й Лабою, звідки пішла й назва племен). І навпаки, плекаючи рідну мову, народ зберігає себе. З трагічної історії вірмен ми знаємо, що їх залишилась десята частина на десятій частині території, решту знищено або розсіяно по цілому світу. Але живе вірменська мова, і прадавній вірменський народ.

Дві тисячі років чекала своєї державності давньоєврейська мова – іврит, носіїв якої було не більше сотні. Але мудреці зазначали: це мова нашого народу, з нею побудуємо свою державу, – і успішно єврейський народ побудував державу Ізраїль з державною мовою іврит.

Для українського народу, що впродовж століть був позбавлений власної держави, рідна мова правила за оберег, допомагала йому не зникнути з історичного обрію. Через таку її роль особливе значення мали піклування, турбота про чистоту української мови, піднесення її на дедалі вищий рівень культури мовлення. Визнаний французький філософ і письменник Вольтер писав, що «...всі основні європейські мови можна вивчити за шість років, а свою рідну треба вивчати все життя». Цей висновок означає різний ступінь володіння мовами. Чужа мова для людини є засобом пізнання культури іншого народу, а рідна – генетичний код нації, можливість самовиявлення у світі, збереження національної тотожності. З огляду на це рідну мову необхідно вивчати упродовж усього життя.

Визнаймо, що тривалий час серед багатьох українців мова не виконувала функцій рідної мови, якою думають, спілкуються в усіх сферах життя, мріють, радіють і сумують. Вона була непотрібним доважком до іншої престижної мови. Тепер, і це слід визнати, спостерігається зростання інтересу до спілкування українською. Певна річ, усі відразу не можуть говорити добірною мовою. Однак, є люди, які не мають права на помилки, бо їхнє слово, спілкування мають стати взірцем для оточуючих. Носіями зразкової мови повинні стати офіцери сучасного Українського війська. А досягти високого рівня мовлення вони мають під час навчання в Академії.

Реалії засвідчують, що українська мова стає дедалі більш затребуваною у нашому навчальному закладі, адже

навчаються у нас вихідці з усієї України. Підтвердженням цьому є нещодавно проведений конкурс «Сила слова». Метою заходу було не просто визнати кращого оратора-курсанта, а, так би мовити, на практиці переконати наших вихованців, що командир-військовик повинен не тільки фахово бути підготовленим, але й обов'язково вміти підтримати бойовий дух підлеглих. Для досягнення професійної мети знайшли найбільш адекватний у конкретній ситуації стиль спілкування: тобто бути не просто оратором, а вміти володіти переконливою мовленнєвою культурою.

Кожен факультет Академії та Військовий коледж представили на конкурс трьох-чотирьох майбутніх учасників. Під час підготовки їм були запропоновані різні теми виступів: «Звернення командира підрозділів до тих, хто вперше візьме участь у бою», «Промова командира у Різдвяний вечір», «Промова командира пере тими, хто відслужив на передовій», «Промова командира під час прощання із загиблими побратимами». Усією організаційною роботою опікувався начальник клубу майор Дмитро Бучко, який вкотре виявив не лише свої менеджерські уміння, але й неабиякі режисерські здібності. Завдяки цьому конкурс став справжнім святом українського слова.

Під час самого конкурсу нелегко довелось у першу чергу саме членам журі, яке очолив викладач кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ, учасник ООС, випускник Академії майор Олег Дундук. Адже потрібно було визначити кращих із кращих. Доцент кафедри гуманітарних наук Микола Голик, завідувачка навчальної бібліотеки вишу Наталя Гурульова та дописувач цього матеріалу дійшли висновку, що виключно усі виступи були змістовними, яскравими, емоційними. При цьому іноді складалось враження, що промовляють зрілі пасіонарні особистості, а при подальшій роботі, – національні трибуни, пристрасні оратори-ерудити, пропагандисти української мови. У підсумку на найвищий щабель п'єдесталу зійшов молодший сержант В. Лимар (125-МП). Друге та третє місце вибороли відповідно курсанти В. Мороз (212-АР) та А. Шиліна (222-АР).

Вітаючи переможців, заступник начальника Академії з морально-психологічного забезпечення полковник Артур Луньков зазначив, що конкурс «Сила слова», який покликаний був визначити кращого курсанта-промовця, у першу чергу, це системний націєтворчий проект. І з цим не можна не погодитись! Адже піднесення соціального престижу української мови в нашій країні – це азбука виховання патріотизму, це аргументоване підтвердження того, що на українську мову в Україні серед майбутніх офіцерів є запит! Упевнена, що це, зрештою, і дорогоцінна інвестиція в майбутнє.

А загалом конкурс «Сила слова» – наша відповідь тим, хто недооцінює політичне значення мови. Завершу, можливо, дещо в стилі молодіжних сентенцій: «Говори українською, будь українцем, борони Україну!» Адже захисник України – захисник її мови!

Артем ВАСЯНОВИЧ

«ЦЕ ЗБРОЯ, ЯКА НІКОЛИ НЕПОМІТНА, ОДНАК ЗАВЖДИ З ТОБОЮ»

Наприкінці минулого року на навчально-спортивній базі літніх видів спорту МО України відбувся Чемпіонат Сухопутних військ ЗС України. 60 найкращих військовослужбовців-боксерів оперативних командувань, вищих закладів освіти та навчальних центрів упродовж кількох днів змагались у шести вагових категоріях. У підсумку, на найвищу сходинку п'єдесталу у загальному заліку зійшла команда Національної академії сухопутних військ, а курсанти Артем Васянович, Антон Слонь і Володимир Дяк стали переможцями у своїх категоріях.

 Ігор МАХНО

Підбиваючи підсумки змагань, начальник служби фізичної підготовки і спорту Управління бойової підготовки Командування Сухопутних військ ЗС України підполковник Владислав Суспо привітав учасників чемпіонату із завершенням змагань, які пройшли у запеклій і чесній боротьбі, пристойними виступами та висловив переконання, що боксери й надалі працюватимуть над собою задля досягнення високих спортивних результатів. Особлива подяка працівникам кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки та спорту вишів, тренерам, серед яких офіцер відзначив працівника ЗС України нашої Академії Ореста Лойка.

– Мені надзвичайно приємно почути схвальні відгуки про мою діяльність в якості тренера, – говорить Орест Миронович. – На попередньому чемпіонаті наша команда посіла друге місце, але після його завершення вирішили докласти усіх зусиль, щоб вже на наступному зійти на найвищу

сходинку п'єдесталу. І нам це вдалося! Передусім, завдяки професійному підходу курсантів до тренувального процесу. Вони наполегливо відточували свою майстерність, не робили жодних послаблень. І я пишаюсь, що у мене такі вихованці!

До боксу у нашому виші завжди була прикута неабияка увага. Але пріоритетним цей вид спорту став після початку збройного протистояння ворогу на Сході країни. Саме 2014-го перша сотня курсантів почала відвідувати новостворену секцію. На переконання Ореста Лойка, не лише керівництво Академії, але й самі курсанти усвідомили: до бойових дій потрібно готуватися не лише за обраною спеціальністю, але й з урахуванням того, що ніхто не застрахований від безпосереднього контакту з противником, особливо, коли ані зброї, ані можливих підручних засобів у тебе не буде. Ось тоді й стануть у пригоді навички, отримані під час тренувань у секції.

– Зараз вже не потрібно доводити, що опанування будь-якого виду единоборства

Володимир ДЯК

розпочинається саме з відпрацювання техніки ударів руками. А це не що інше, як бокс, – пояснює Орест Миронович – з цього обов'язкового елемента розпочинається опанування, скажімо, того ж таки рукопашного бою, айкідо чи теквандо. Іншими словами: спочатку «працюєш» з руками, а вже потім «підключаєш» ноги, тулуб... Я завжди пояснюю: навчитися будь-якому з видів єдиноборства зможеш тоді, коли оволодієш технікою ударів руками. Це зброя, яка ніколи непомітна, однак завжди з тобою. Власне тому ми виришили цими знаннями озброїти наших курсантів.

Дійсно, створення у вищій секції передбачає передусім передати майбутнім офіцерам навички, які вони використовуватимуть у часі війни, яка триває на Донбасі. Однак і спортивний напрям у пріоритеті. Адже неприпустимо відмовлятися від тих, хто показує пристойну техніку боксу, а відтак і результати. Тим більше, якщо цією технікою оволоділи лише за півроку факультативних занять, а на змаганнях першого рівня, приміром, на першості Національного університету «Львівська політехніка», курсанти здобувають над студентами перемогу, як правило, достроково.

За чотири роки Орест Лойко створив кількарівневу систему підготовки. На першому курсі у секцію приймає усіх бажаючих. Каже, так робили за часів Запорозької Січі: брали усіх, хто приходив. І курсантів налічувалося стільки, що проблематично було одночасно усіх розмістити у залі. Згодом відбувався відбір: хтось сам залишав секцію, не витримуючи навантажень, хтось усвідомлював, що це не його вид спорту. Були й такі, кому все видавалося одноманітним: їм хотілося одразу на ринг, а потрібно було працювати і, як правило, одному, скажімо, навпроти дзеркала відточувати елементарні на перший погляд прийоми. Однак, власне, за цей час з'ясувалося і те, у кого є неабиякий хист!

– Це досить напружений період, дійсно монотонний. Але край важливий: закладаються ази боксу, – пояснює Лойко. – Значно цікавіше стає, коли через півроку курсанти починають працювати у парах. Власне тоді і виходять назовні усі недопрацювання під час набуття первинних боксерських навичок. На змаганнях усе, як на долоні, бо проявляються вольові якості юнаків. Повірте, не кожен в змозі перетерпіти завданий біль. Це ж ринг! Тобі завдали удару, ти повинен уміти тримати його, а під час нетривалої перерви між раундами відновитися і далі виходити на ринг. У бою перемагає не лише сильніший, а той, хто вміє «тримати удар». Так що психологічна підготовка має дуже важливе значення у подальшій військовій кар'єрі.

Не менш відповідальним є наступний етап підготовки – тренування курсантів у школах олімпійського резерву Львівщини. За домовленістю з Федерацією боксу області першо- та другорозрядники з початком другого курсу тренуються у більш досвідчених наставників, серед яких заслужені тренери України Петро Василюк, Володимир Козинець. Відтак, згідно із наказом начальника Академії курсанти п'ять разів на тиждень

відвідують боксерський клуб «Берізка» ДЮСШ №2, набувають необхідних спортивних навичок та досвіду. І якщо відповідально поставитись до тренувань, не пропускати їх без поважних причин, то можна досягти омріяних висот.

Лише минулого року майбутні офіцери А.Васянович, О.Горбань, В.Дяк, М.Захарченко, А.Ковянець, В.Морозюк, А.Слонь, П.Тулайдан та І.Фішук стали кандидатами у майстри спорту! Вони вибороли це високе звання на відповідальних турнірах, де у складі збірної області представляли федерацію Львівщини. Цьогоріч заплановано вісім подібних змагань, найближчий – Всеукраїнський турнір у Кривому Розі. Курсанти наполегливо готуються до нього, відвідують львівські боксерські клуби, де у спарингах відшліфовують свою майстерність. Виявляється, що на підготовку майстра спорту потрібно не менше п'яти років. Зрозуміло, що юнаки з неабиякими задатками долають цей шлях дещо швидше. Та таких – одиниці!

На переконання Ореста Лойка, на сьогоднішній день із двадцяти курсантів, які вже виконали норму кандидата у майстри спорту, як мінімум троє можуть стати майстрами. Їхній рівень підготовленості дозволяє зробити це. Головне – результативно виступити на відповідальних Всеукраїнських турнірах. А для цього потрібно напружено, чи не щоденно тренуватися, якісно відпрацьовувати на кількатижневих зборах.

– Мені приємно, що наших вихованців залучають до навчально-тренувальних зборів боксерів з інших країн. Приміром, минулого року наші курсанти гідно відпрацьовували у спарингу з казахами. Невдовзі до Львова приїдуть білоруси та британці, і мої вихованці долучаться до їхніх тренувань, – розповідає Лойко. Братимуть вони також участь у спарингу з членами збірної команди України, яка готуватиметься до міжнародного турніру на навчально-спортивній базі літніх видів спорту МО України.

До речі, боксерська сторінка у житті Ореста Мироновича розпочиналася саме у Львові. На початку 80-х років минулого століття юнак, який навчався у Львівському технікумі громадського харчування, почав активно відвідувати боксерську школу «Берізка». Не полишив улюблений вид спорту і під час служби в армії та навчання у Ленінградському військовому інституті фізичної культури. Тому, коли постало питання організувати секцію боксу в нашій Академії, радо зголосився на цю пропозицію.

Зрозуміло, перед тим, як повинна була запрацювати секція, Лойко не один місяць відновлював набуті колись навички, у тому числі і тренерські. Значну допомогу надали, як власне й надають нині, заслужені тренери України Петро Василюк та Володимир Козинець. Чи були у його тренерській діяльності прорахунки? Не приховує – їх, на жаль, не вдалося уникнути...

– Тоді, 2015 року, я чітко усвідомлював: систему «підведення» боксера до певного рівня, як власне і до змагань, порушувати не можна, – розповідає Орест Миронович. – Приміром, якщо курсант поїхав у відпустку, або ж пропустив тренування через хворобу,

Антон СЛОНЬ

Валерій МОЗОЛЮК

Олександр ГОРБАНЬ

Владислав ЯКИМІВ

обов'язково потрібен час на відновлення навичок. Якщо знехтувати цим – обов'язково травмуєшся. Саме так отримав тоді травму курсант Д., який перед змаганнями на кубок «Львівської політехніки» через написання дипломної роботи із десяти тренувань відпрацював лише три. Як результат, він, кандидат у майстри спорту, програв студенту-початківцю, другорозряднику, який у третьому раунді... зламав йому щелепу. Цей урок чітко засвоїв не лише я, як тренер!

Нинішній чемпіонат Сухопутних військ пройшов для боксерів Академії на «ура»: майстерність продемонстрували надвисоку! Усі бої 1/8-ої завершилися для них достроковою перемогою, у 1/4-й – 80 відсотків достроково завершених боїв. У фінал вийшли п'ять наших боксерів, відтак курсанти Артем Васянович, Антон Слонь і Володимир Дяк стали переможцями, а молодші сержанти Владислав Якимів та Валерій Мозолук в особистому заліку – другими. Старший лейтенант Зиновій Чорний виборов третє місце!

– На цих змаганнях я довірив виступати курсантам старших курсів. Хоча молодші у плані готовності були дещо сильнішими, – пояснює Лойко. – Це був шанс для наших випускників проявити себе. Вони впоралися із завданням. А курсанти молодших курсів готуватимуться до цьогорічних Всеукраїнських змагань та чемпіонатів Сухопутних військ та Збройних Сил України, які пройдуть наприкінці року. Час для підготовки є. Як є бажання кожного перемагати. І я вірю у наш успіх!

УВЕСЬ П'ЄДЕСТАЛ– “ЛЬВІВСЬКИЙ!”

Початок 2019 року видався надзвичайно плідним для біатлоністів нашого видового вишу.

На двох чемпіонатах із зимового біатлону – Сухопутних військ та Збройних Сил України – команда Національної академії сухопутних військ зійшла на найвищу сходинку п'єдесталу! Про переможців, перебіг змагань, як, зрештою, про цей нещодавно започаткований в Українському війську вид спорту, нашому кореспонденту розповів тренер команди підполковник Дмитро Логінов.

– Змагання з військового біатлону вперше пройшли минулого року, коли на базі нашого Міжнародного центру миротворчості та безпеки змагалися кращі команди Сухопутних військ ЗС України. Ми вийшли тоді переможцями! Нинішні чемпіонати приймав Навчальний центр «Десна» відповідно 25 січня та 5 – 6 лютого. Наші біатлоністи, що надзвичайно приємно, знову вибороли загальнокомандні перші місця. На «сухопутці» в особистому заліку переможцем в індивідуальній гонці став курсант Олександр Єрмоленко. А вже на чемпіонаті Збройних Сил України весь п'єдестал був «львівським»! В особистому заліку перемогу святкував курсант Артем Погорілий, на другому місці – Андрій Шклярук, на третьому – Олександр Єрмоленко. У змішаній естафеті, – а вона вперше була включена у змагання, – Тетяна Самотей та Андрій Погорілий також зійшли на найвищу сходинку п'єдесталу. Більше того, наша Тетяна не залишилася без нагороди і в індивідуальній гонці, посівши третє місце, – розповідає, не приховуючи гордості за підлеглих, підполковник Дмитро Логінов.

– Ви говорите, що відбувся перший чемпіонат Збройних Сил України, другий – Сухопутних військ. Але ж змагалися у цьому виді спорту українські військовики й раніше.

– За роки нашої незалежності в Українському війську періодично відбувалися змагання з військового біатлону. Але проходили вони, так би мовити, на регіональному рівні і за власно встановленими кожним, хто організував їх, правилами. Лише минулого року було затверджено відповідне положення про чемпіонати, визначено регламент, інші, скажімо так, складові змагань, які відтепер дозволяють говорити про них, як про офіційні.

Зрозуміло, що з'явився зимовий біатлон не випадково і передусім у зв'язку зі своєю військово-прикладною спрямованістю. Тому й проводиться у військовому однострої та поєднує лижну гонку зі стрільбою із військової зброї.

– Наскільки поінформований, подібні змагання проходять й у інших країнах світу. Організуються навіть чемпіонати світу!..

– Вочевидь, ви маєте на увазі «гонку патрулів». Цікаво, що цей вид спорту «стартував» ще на початку минулого століття і є, так би мовити, прародичем нинішнього біатлону. Але «гонка патрулів» дійсно не втратила своєї самостійності й нині. А майже століття тому була навіть на перших зимових Олімпійських іграх 1924 року у французькому містечку Шамоні. Тоді, якщо не помиляюся, перемогу святкували швейцарці. Та вже на трьох наступних олімпіадах змагання значилися лише як показові. І тільки 1960 року на заміну їм прийшов біатлон, максимально наблизений до нинішнього. До речі, на етапах Кубка світу, чемпіонатах Європи та світу українські біатлоністи не «пасуть задніх». Маємо непогану школу!

А «гонка патрулів» таки збереглася. Раз на рік проходять чемпіонати світу серед військовиків, в яких беруть участь і

Тетяна САМОТЕЙ

наші спортсмени. Скажімо, минулоріч в австрійському Хохфільцені українські біатлоністи вибороли дві бронзи у командному заліку як серед жінок, так і чоловіків.

Це командні змагання, до яких залучаються чотири спортсмени. Один – лідер, інші – члени «патруля», які стріляють на вогневих рубежах, до речі, із спортивних гвинтівок. У чоловіків дистанція складає 25 кілометрів, у жінок – 15 км. Час фіксується за останнім спортсменом, який приходить до фінішу після подолання природних та штучних перешкод та стрільби. Дистанція надзвичайно складна і ми таку ще не бігали.

– **А яку дистанцію долають військові біатлоністи?**

– В індивідуальній гонці беруть участь по чотири військовослужбовця від кожної команди. Чоловіки долають дистанцію 5 кілометрів зі стрільбою із автомата Калашнікова по мішені (гонг. – **Авт.**) на трьох рубежах (лежачи, з коліна та стоячи). У жінок шлях до фінішу дещо менший – 3 тисячі 750 метрів. І стріляють вони лише із положення лежачи та стоячи. У разі, якщо спортсмен не влучив у мішень, він змушений йти на додаткове коло штрафу у 100 метрів.

– **Як на мене, перемогти у двох відповідальних змаганнях поспіль може лише дійсно добре підготовлена команда. Як відбувся відбір кандидатів у збірну, кому надавали перевагу, зрештою, які плани на майбутнє?**

– Зрозуміло, що цей вид спорту раніше не був у пріоритеті. Тому, коли постало питання щодо участі у чемпіонатах, кістяк команди склали наші курсанти, які входять у збірну Академії з орієнтування. А ось інша половина колективу – Артем Погорілий, Андрій Шклярук та Олександр Ярмоленко – чисті біатлоністи, які до вступу у виш займалися біатлоном. Власне вони у період підготовки до змагань надавали товаришам допомогу, розкривали й мені «секрети» біатлонної справи.

Почивати на лаврах не збираємося. Хочемо й надалі перемагати, а тому активно тренуватимемося. Правда, маємо певні проблеми щодо забезпечення спортивним інвентарем для тренувань влітку, але, гадаю, з урахуванням наших досягнень, командування Академії допоможе нам у вирішенні цих питань.

“Плекаймо пам'ять про Героя добрими справами”

Такими словами можна охарактеризувати діяльність Благодійного фонду імені Тараса Карпи.

Наталія
ПАВЛИШИН

Кажуть, людина живе доти, доки про неї пам'ятають. І важливо, щоб це був спомин не раз на рік для годиться, а спомин-справа, що здатна помножувати те добре, чим жила людина, за що вболівала.

Тарас Карпа – капітан 3-го окремого полку спеціального призначення імені князя Святослава Хороброго Збройних Сил України загинув 30 липня 2014 року під час ворожого нападу біля міста Сніжного на Донеччині. Нині на його честь названо вулиці у Кропивницькому, де жив, та у Раві-Руській, де минули дитинство та юність. На будівлі школи № 1, де навчався Тарас, встановили на його честь пам'ятну дошку. А 11 лютого відбулося відкриття та представлення Благодійного фонду його імені. Здійснив мрію сестри Тараса Богдани Карпи, випускниці НУ «Львівська політехніка», Олександр Гальчинський – військовий і психотерапевт, який народився у Львові, а нині живе в Ізраїлі.

– Знайомство з Олександром було несподіваним, хоча я переконана: «випадковості – не випадкові». Якось я натрапила на оголошення у фейсбуці, де шукали людину, яка б набрала текст посібника з психотерапії українською мовою. Мене зацікавила книга, а згодом, коли Олександр приїхав до Львова, зрозуміла, що він – неординарний добродійник.

Після нашої другої зустрічі він поцікавився, якою мрією живу? Я розповіла про брата Тараса, який героїчно загинув, захищаючи нашу незалежність, поділилася ідеєю відзняти документальний фільм про нього. Щоб українці більше дізналися про нього, щоб син, якому у квітні виповниться 5 років, усвідомив, що його тато – Герой! Ми розповідаємо йому про це, але фільм – це пам'ять як для сина, так і для усіх нас. Олександр запро-

понував фінансову підтримку цього проекту. Це настільки вразило!.. Я спочатку не могла знайти відповіді на запитання: як малознайома людина хоче раптом допомогти втілити у життя мою мрію? – розповідає керівник Фонду Богданна Карпа.

Олександр Гальчинський служить у війську. У них в державі також неспокійно. Тож тема війни для нього близька. Саме тому вболіває і за долю України. Скажімо, Олександр надає психологічну підтримку воїнам, які воювали й воюють на Сході, організовує онлайн-консультації тощо.

Богданна розповідає, що для неї Тарас був авторитетом і справжнім другом. Він любив свою справу. Змалку знав, що хоче бути військовим. Після 8 класу пішов учитися до Львівського державного ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою ім. Героїв Крут, потім вступив до Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Після завершення навчання його скерували у 3-ій окремий полк спеціального призначення імені князя Святослава Хороброго.

– Зараз спілкуюся з хлопцями, які служили з Тарасом, які з ним були на бойовому завданні й у час його загибелі. Мені цікаво, яким мій брат був військовим? Кажуть, – командир за покликанням, завжди міг підтримати, порадити, підставити плече у важку хвилину. Вони його любили й пам'ятатимуть завжди. Для мене це надзвичайно приємно і важливо, – додала дівчина.

... Через непередбачені обставини зйомки фільму довелося відкласти

на невизначений час. Та коли Олександр написав Богданні, що заснував Благодійний фонд імені Тараса Карпи, вона пережила надособливі емоції. Бо інколи їй здавалося, що мрія просто залишиться мрією, нездійсненою.

І ось створено Фонд! Його мета – психологічна підтримка дітей-сиріт з дитячих будинків, інтернатів, а також дітей, батьки яких загинули під час війни. Фонд уже майже два місяці працює у Львівській середній школі-інтернаті № 2. Психотерапевти займаються групами з дітьми від 5 до 7 осіб.

– Ми хочемо, щоб діти зрозуміли, що вони важливі для держави, для українців, що мають право вибору, а їхня думка щось важить. Нині такі зустрічі відбуваються раз на тиждень по півтори години. Наразі так дозволяє наш бюджет. У планах працювати із сім'ями військовослужбовців, загиблих у збройному протистоянні з агресором на Сході. Звичайно, при можливості, свою діяльність розширюватимемо, – додає моя співрозмовниця.

Уже нині в межах діяльності Фонду відбулися чотири психологічні тренінгові заняття програми «Гайда вгору – до кращого себе», що має на меті сформулювати практичні навички, якими можуть керуватися підлітки зараз, та у дорослому житті.

